

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 18.9.2008
KOM(2008) 533 v konečnom znení

2008/0180 (CNS)

Návrh

NARIADENIE RADY

o ochrane zvierat počas usmrcovania

(predložená Komisiou)

{SEC(2008) 2424}

{SEC(2008) 2425}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

KONTEXT NÁVRHU

Dôvody a ciele návrhu

Technické požiadavky smernice 93/119/ES¹ o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia sa nikdy nezmenili a nedoplnili, hoci kontext sa zmenil.

Zaviedli sa nové technológie, v dôsledku ktorých sú niektoré normy zastarané. V rokoch 2004 a 2006 sa v dvoch vedeckých stanoviskách Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín navrhlo zrevidovanie smernice. Súčasne Svetová organizácia pre zdravie zvierat v roku 2005 prijala dve usmernenia o dobrých podmienkach zvierat počas zabíjania a usmrcovania, ktoré viedli k podobným záverom.

V našej spoločnosti vzrastá záujem o problematiku dobrých podmienok zvierat. Právne prostredie, pokiaľ ide o bitúnky, sa zmenilo prijatím viacerých právnych predpisov EÚ o bezpečnosti potravín, v ktorých sa zdôrazňuje zodpovednosť prevádzkovateľov podnikov. Hromadné usmrcovanie počas epidémií zvierat vyvolalo otázky o metódach používaných pri jeho vykonávaní. V roku 2006 prijala Komisia prvý akčný plán Spoločenstva na ochranu a dobré podmienky zvierat, ktorým sa zaviedli nové koncepty, ako sú ukazovatele dobrých podmienok a referenčné centrá pre dobré podmienky zvierat.

Prostredníctvom právnych predpisov EÚ sa identifikovali špecifické problémy, ako je nedostatok harmonizovanej metodiky pre nové metódy omračovania, nedostatok jasne stanovených zodpovedností prevádzkovateľov, nedostatočná spôsobilosť personálu alebo nedostatočné podmienky pre dobré podmienky zvierat počas usmrcovania na účely kontroly chorôb.

S ohľadom na tieto skutočnosti prináša tento návrh v porovnaní so súčasnou situáciou veľké zlepšenie.

Konkrétne zmena právneho nástroja zo smernice na nariadenie povedie k jednotnému a súčasnému uplatňovaniu predpisu, čím sa eliminuje záťaž a nerovnosti spôsobené transpozíciou do vnútroštátnych právnych predpisov. Forma nariadenia je tiež vhodná pre rýchlejšie uskutočňovanie zmien vzhľadom na vedecký a technický pokrok. Stanoví tiež jediný súbor pravidiel, ktoré môžu prevádzkovatelia v EÚ, ako aj obchodní partneri takto rýchlejšie sledovať a uplatňovať.

Návrh tiež dáva prevádzkovateľom väčšiu flexibilitu prostredníctvom prijímania usmernení o špecifických technických záležitostiach. Zároveň od prevádzkovateľov vyžaduje prevzatie faktickej zodpovednosti za zaobchádzanie so zvieratami (vlastné kontroly postupov omračovania, štandardné prevádzkové postupy), čím prispieva k lepšiemu presadzovaniu dobrých podmienok zvierat pri zabíjaní.

Návrh má tiež pomôcť rozvinúť vzdelávacie mechanizmy založené na kvalitných vedeckých základoch (osvedčenie o spôsobilosti, referenčné centrum), aby bola

---

¹ Ú. v. ES L 340, 31.12.1993, s. 21.

problematika dobrých podmienok zvierat lepšie chápaná a viac zohľadňovaná pri každodenných úkonoch osôb manipulujúcich so zvieratami, osôb kvalifikovaných na zabíjanie zvierat a inšpektorov ochrany zvierat.

Hlavné ciele návrhu sú zamerané na:

- (1) zlepšenie ochrany zvierat počas zabíjania alebo usmrcovania;
- (2) podporu inovácie v súvislosti s technikami omračovania a usmrcovania;
- (3) zabezpečenie rovnakých podmienok pre príslušných prevádzkovateľov v rámci vnútorného trhu.

Okrem toho sa tento návrh zameria na dosiahnutie týchto osobitných cieľov:

- (1) vyvinutie spoločného metodologického prístupu s cieľom podporiť nové metódy omračovania;
- (2) zabezpečenie lepšej integrácie problematiky dobrých podmienok zvierat do výrobného procesu prostredníctvom požiadavky štandardných pracovných postupov a vymenovania inšpektorov ochrany zvierat na bitúnkoch;
- (3) zlepšenie noriem, ktorými sa riadi výstavba a vybavenie bitúnkov;
- (4) zlepšenie úrovne spôsobilosti príslušných prevádzkovateľov a úradníkov;
- (5) zlepšenie ochrany zvierat počas hromadného usmrcovania.

Všeobecný kontext

Týmto návrhom sa nahradí smernica 93/119/ES o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia, ktorá sa vzťahuje na zabíjanie zvierat z farmových chovov.

Každoročne sa na bitúnkoch v EÚ zabije takmer 360 miliónov ošípaných, oviec, kôz a hovädzieho dobytku, ako aj viac ako štyri miliardy kusov hydiny. Okrem toho sa v rámci európskeho kožušnickeho priemyslu zabije 25 miliónov zvierat, zatiaľ čo sa v liahňach zabije 330 miliónov jednoduchých kurčiat. Kontrola nákazlivých chorôb si tiež môže vyžadovať usmrtenie miliónov zvierat.

Pokiaľ ide o sledované ciele, súčasná situácia nie je uspokojivá. Úroveň ochrany zvierat sa v členských štátoch presadzuje nerovnomerne, niekedy s veľmi neuspokojivými výsledkami. Rozdielne požiadavky na bitúanky a výrobcov omračovacích zariadení v členských štátoch pre nich nezabezpečujú rovnaké podmienky, hoci sú zapojení do hospodárskej súťaže na globálnom trhu. Táto situácia nepodporuje ani inováciu.

Existujúce ustanovenia v oblasti návrhu

Smernica 93/119/ES sa zruší, ale rozsah pôsobnosti návrhu zostane nezmenený.

Súlad s ostatnými politikami a cieľmi Únie

Neuplatňuje sa.

KONZULTÁCIE SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A HODNOTENIE VPLYVU

Konzultácie so zainteresovanými stranami

Konzultačné metódy, hlavné cieľové sektory a všeobecný profil respondentov

V roku 2006 si Komisia objednala externú štúdiu o postupoch omračovania na bitúnkoch a o ich hospodárskych, spoločenských a environmentálnych následkoch. Počas tejto štúdie sa uskutočnili konzultácie s hlavnými zainteresovanými stranami, ako sú združenia mäsového priemyslu, príslušné orgány a organizácie na ochranu zvierat.

Komisia mala tiež priame kontakty so zainteresovanými stranami a s odborníkmi z oblasti vedy, techniky a práva, pokiaľ ide o rôzne aspekty návrhu. Konzultácie začali v júli 2006. Informácie o tejto iniciatíve sa v rokoch 2006 – 2007 poskytovali prostredníctvom prezentácií na fórach daného odvetvia a v rámci príslušných poradných výborov alebo skupín Komisie.

S cieľom informovať verejnosť o tejto iniciatíve sa vytvorili osobitné internetové stránky a pravidelne sa aktualizovali. Od decembra 2007 do februára 2008 fungovala mailová schránka a zainteresované strany boli vyzvané k vyjadreniu svojich názorov. Iniciatíva sa v januári 2008 predložila členským štátom prostredníctvom pracovnej skupiny.

Zhrnutie odpovedí a spôsob ich zohľadnenia

Zainteresované strany a členské štáty sa zhodli na zásade, že prevádzkovatelia by mali niesť väčšiu zodpovednosť za dobré podmienky zvierat. Zainteresované strany uprednostnili návrh nariadenia pred smernicou, zatiaľ čo členské štáty boli v tomto ohľade nejednotné.

Veľkú podporu malo zavedenie požiadaviek štandardných pracovných postupov (ŠPP) a tiež bol priaznivo prijatý koncept inšpektora ochrany zvierat. Organizácie na ochranu zvierat a niektoré členské štáty však podčiarkli potrebu zachovania normatívnych požiadaviek. Ďalší účastníci vyjadrili výhrady k požiadavkám týkajúcim sa ŠPP a inšpektora ochrany zvierat v prípade malých bitúnkov.

V nadväznosti na uskutočnené štúdie a konzultácie Komisia dospela k záveru, že na väčšine veľkokapacitných bitúnkov v EÚ sa už zamestnáva osoba zodpovedná za kvalitu masa (ktorá môže dohliadať na štandardné pracovné postupy a zároveň plniť funkciu inšpektora ochrany zvierat, pričom by dodatočné náklady neboli vysoké), ale v prípade malých bitúnkov tomu tak v súčasnosti nie je. V dôsledku toho je pre veľmi malé bitúanky stanovená výnimka z požiadaviek na inšpektora ochrany zvierat, pretože takéto opatrenie by nebolo primerané vzhľadom na nízky počet zabíjaných zvierat a aby sa zabránilo prípadnému narušeniu hospodárskej súťaže.

Všetky konzultované strany akceptovali, že by sa mali lepšie definovať metódy omračovania.

Tiež sa zhodli na potrebe lepšej vedomostnej politiky, keďže úradným inšpektorom, ako aj prevádzkovateľom občas chýbala technická pomoc. Všetky strany podporili myšlienku osvedčenia o spôsobilosti. Koncept národného referenčného centra sa nestretol s jednoznačnou podporou. Členské štáty vyjadrili svoje obavy v súvislosti so zavedením novej administratívnej štruktúry a možnými dosahmi na rozpočet.

Členské štáty pozitívne reagovali na lepšiu pripravenosť a podávanie správ o dobrých podmienkach zvierat v prípade usmrcovania na účely kontroly chorôb. Niektoré členské štáty by uprednostnili prísne dodržiavanie medzinárodných usmernení, zatiaľ čo iné by v tejto oblasti uvítali určitú flexibilitu.

Uvedené pripomienky sa vzali do úvahy takto:

- a) Pokiaľ ide o obavy týkajúce sa nedostatku normatívnych požiadaviek, riešením je požiadavka na vytvorenie národného referenčného centra. Okrem toho návrh obsahuje povinnosť pre výrobcov omračovacích zariadení poskytnúť usmernenie o ich používaní. Členské štáty by tiež mali vypracovať kódexy osvedčených postupov.
- b) Pokiaľ ide o obavy týkajúce sa nákladov súvisiacich s implementáciou nových noriem, ktorými sa riadi infraštruktúra bitúnkov, riešením je zavedenie prechodného obdobia v súvislosti s touto požiadavkou.
- c) Pokiaľ ide o obavy týkajúce sa administratívnych nákladov súvisiacich s vytvorením národných referenčných centier, riešením je pozmenenie požiadaviek prostredníctvom flexibilnejšej štruktúry.
- d) Ako reakcia na obavy týkajúce sa administratívneho zaťaženia súvisiaceho s inšpektorom ochrany zvierat sa v návrhu počíta s možnosťou výnimky pre malé bitúnky.
- e) Ako reakcia na obavy týkajúce sa nedostatku flexibility v situácii, pokiaľ ide o kontrolu chorôb, sa v návrhu stanovuje výnimka, ak usmrcovanie zahŕňa závažné riziká pre zdravie ľudí alebo zvierat.

V období od 20. 12. 2007 do 20. 2. 2008 sa na internete uskutočnila otvorená konzultácia. Komisia dostala 10 odpovedí. Výsledky sú dostupné na stránke http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/slaughter_stakeholders_en.htm.

Získavanie a využívanie expertízy

Príslušné vedecké/odborné oblasti

Dobré podmienky zvierat, bezpečnosť potravín, zdravie zvierat.

Použitá metodika

Preštudovali sa informácie z rôznych zdrojov a najmä stanoviská Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín z rokov 2004 a 2006, medzinárodné usmernenia (usmernenia OIE o zabíjaní a usmrcovaní), vnútroštátne právne predpisy v rámci Spoločenstva a mimo neho (USA, UK, Francúzsko, Nový Zéland atď.). Zohľadnili

sa tiež všetky príslušné správy Potravinového a veterinárneho úradu, ako bola externá štúdia vypracovaná na účely hodnotenia vplyvu

Uskutočnili sa konzultácie s viacerými odborníkmi (vedci, konzultanti alebo vládni odborníci), ako aj so zainteresovanými stranami: bitúnky (červené mäso a hydina), organizácie chovateľov, veterinárni lekári, náboženské skupiny, organizácie na ochranu zvierat, výrobcovia omračovacích zariadení.

Hlavné organizácie/odborníci, s ktorými sa uskutočnili konzultácie

Anglia-Autoflow — výrobca zariadení

Animals' Angels — organizácia na ochranu zvierat

AVEC — hydinársky priemysel

AEH — združenie európskych liahní

Butina — výrobca zariadení

CIWF — organizácia na ochranu zvierat

COPA-COGECA — chovatelia

EUROGROUP — organizácia na ochranu zvierat

EPEXA — združenie európskych vývozcov násadových vajec, jednodňových kurčiat a kurčiat

European Fur Breeders' Association (Európske združenie chovateľov kožušinových zvierat)

Federation of Veterinarians of Europe (Európska federácia veterinárnych lekárov)

Fínske združenie chovateľov kožušinových zvierat

AFSSA — francúzska agentúra pre bezpečnosť potravín

FNICGV — odvetvie červeného mäsa

Humane Slaughter Association — organizácia na ochranu zvierat

IBC — medzinárodná konfederácia mäsiarov

OABA — organizácia na ochranu zvierat

PVE (Product Boards for Livestock, Meat and Eggs) — mäsový priemysel

Stork Food Systems — výrobca zariadení

UECBV — odvetvie červeného mäsa

Zhrnutie prijatých a použitých odporúčaní

Existencia potenciálneho závažného rizika s nezvratnými následkami sa neuvádzala. Vo svojom stanovisku z roku 2004 vedci z EFSA uviedli viac ako dvadsať technických odporúčaní. Do návrhu sa zahrnuli tieto odporúčania EFSA:

- náležitá odborná príprava prevádzkovateľov omračujúcich zvieratá;
- v prípade elektrického omračovania zariadenie s konštantným prúdom;
- systém zaznamenávania elektrických parametrov;
- systém zaznamenávania plynových parametrov;
- obmedzenie použitia neperforujúcej jatočnej pištole u mladých jahniat;
- niekoľko technických zlepšení linky so závesnými hákmi v prípade hydiny;
- narezanie oboch krčných tepien na vykrvenie;
- požadovanie usmrcovania plynom v prípade hydiny (nezvratné omráčenie).

Niektoré odporúčania neboli zahrnuté do návrhu, pretože v hodnotení vplyvu sa odhalilo, že v súčasnosti nie sú v EÚ prijateľné z hospodárskeho hľadiska. Toto bol prípad najmä týchto odporúčaní:

- postupné upúšťanie od používania oxidu uhličitého v prípade ošípaných a hydiny;
- postupné upúšťanie od používania omračovania vo vodnom kúpeli v prípade hydiny.

Ostatné odporúčania nie sú začlenené v návrhu, pretože sa týkajú parametrov, ktoré by mali byť súčasťou implementačných opatrení.

Odporúčania týkajúce sa chovaných rýb sa do návrhu nezahrnuli z dôvodu potreby ďalšieho vedeckého stanoviska a ekonomického zhodnotenia v tejto oblasti.

Prostriedky použité na zverejnenie odborných odporúčaní

Stanoviská EFSA a usmernenia OIE sú verejne dostupné na internete:

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_home.htm

http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_sommaire.htm

Hodnotenie vplyvu

Medzi hlavné zvažované možnosti politiky patrilo zachovanie status quo, deregulácia, technické zmeny a doplnenia smernice alebo reorganizácia právnych predpisov.

Náklady na zabíjanie predstavujú obmedzenú časť celkových nákladov na činnosti bitútku (20 %), ale mohli by ovplyvniť ich konkurencieschopnosť. Na základe právnych predpisov o bezpečnosti potravín sú bitútky predmetom stálych úradných

kontrol. V návrhu sa nezavádzajú dodatočné požiadavky na úradné kontroly. Dobré podmienky zvierat majú pozitívny vplyv na kvalitu mäsa a na bezpečnosť pri práci. Tiež predstavujú pozitívne trhové hodnoty. Nezistili sa žiadne významné dosahy na životné prostredie.

Z porovnania zvažovaných hlavných možností politiky sa zdá, že reorganizácia právnych predpisov by mohla byť najvýhodnejšou možnosťou.

V hodnotení vplyvu sa konkrétnejšie zameriava na tieto aspekty reorganizácie právnych predpisov.

Pokiaľ ide o povolenie nových metód omračovania, vhodnou alternatívou by bol centralizovaný systém, zatiaľ čo čiastočne decentralizovaný systém by mal niekoľko výhod, najmä pokiaľ ide o flexibilitu a náklady.

Lepšia integrácia dobrých podmienok zvierat do výrobného procesu prináša jasné pozitívne výsledky v oblasti dobrých podmienok zvierat, bezpečnosti pri práci a kvality mäsa. Toto by sa mohlo uskutočniť prostredníctvom požadovania štandardných pracovných postupov (ŠPP) a/alebo vymenovania inšpektora ochrany zvierat. Ekonomické náklady sú v prípade oboch možností obmedzené a bitúnky, ktoré už takéto opatrenia zaviedli, oceňujú ekonomické prínosy.

V hodnotení vplyvu sa takisto uvádza potreba aktualizácie noriem v oblasti infraštruktúry bitúnkov. Prinesie to sociálne prínosy a v prípade zváženia rozumného prechodného obdobia sa investičné náklady môžu znížiť.

Dvomi doplňujúcimi prístupmi sa zdajú byť lepšia spôsobilosť personálu, ktorý vykonáva usmrcovanie zvierat, ako aj stanovenie osobitnej vnútroštátnej štruktúry na poskytovanie technickej podpory v oblasti dobrých podmienok zvierat pre príslušných úradníkov. Vedomostná politika je vysoko účinná, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, flexibilná pre dané priemyselné odvetvie a zo sociálneho hľadiska priaznivá pre personál.

V neposlednej rade sa v súvislosti s hromadným usmrcovaním zvierat tiež uvádza, že flexibilná možnosť pravdepodobne prinesie výsledky skôr ako tradičný normatívny prístup.

PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Zhrnutie navrhovaného opatrenia

Návrh zvýši zodpovednosť prevádzkovateľov za dobré podmienky zvierat. Toto je v súlade s „balíkom hygienických predpisov“, súborom právnych predpisov v oblasti bezpečnosti potravín prijatým v roku 2004, ktorý ukladá prevádzkovateľom povinnosť zahrnúť bezpečnosť potravín do svojej činnosti a preukázať, že na tento účel zavádzajú príslušné postupy. Tento prístup je tiež v súlade s akčným plánom Spoločenstva na ochranu a dobré podmienky zvierat, ktorým sa zaviedol koncept ukazovateľov dobrých podmienok zvierat meraných na zvieratách.

Týmto návrhom sa zavedie povinnosť, aby personál, ktorý zaobchádza so zvieratami alebo ich zabíja, vlastnil osvedčenie o spôsobilosti. Táto požiadavka sa bude uplatňovať na bitúnky a na zabíjanie v rámci chovu kožušinových zvierat.

Na základe tohto návrhu sa bude požadovať, aby každý členský štát zriadil národné referenčné centrum, ktoré bude poskytovať inšpektorom ochrany zvierat technickú pomoc pri usmrcovaní zvierat. Toto centrum bude poskytovať vedecké posúdenie nových metód omračovania/nových omračovacích zariadení a novovybudovaných bitúnkov a bude akreditovať orgány vydávajúce osvedčenia o spôsobilosti v oblasti dobrých podmienok zvierat.

V návrhu sa poskytnú presné definície metód omračovania. Stanoví sa v ňom aj spoločný systém povoľovania nových metód omračovania.

V návrhu sa zabezpečí, aby sa dobré podmienky zvierat uplatňovali vo všetkých etapách procesu usmrcovania na účely boja proti chorobám. Toto si bude vyžadovať lepšiu pripravenosť, ale aj osobitný dozor v oblasti dobrých podmienok zvierat a podávanie správ verejnosti.

V súlade s právnymi predpismi v oblasti hygieny sa v návrhu povoľuje zabitie zvierat na súkromnú spotrebu (napr. na hospodárstvach a v drobnochovoch) za predpokladu, že sú splnené všeobecné požiadavky tohto nariadenia, a najmä že sa uskutoční predchádzajúce omráčenie.

Právny základ

Článok 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

Zásada subsidiarity

Zásada subsidiarity sa uplatňuje, keďže návrh nepatrí do výlučnej právomoci Spoločenstva.

Členské štáty nemôžu dostatočne dosiahnuť ciele tohto návrhu z týchto dôvodov:

Mäso, kožušiny a iné produkty súvisiace so zabíjaním zvierat z farmových chovov sú predmetom medzinárodného obchodu. Obchod s omračovacími a znehybňovacími zariadeniami sa tiež uskutočňuje na medzištátnej úrovni. Rozdiely v normách členských štátov týkajúcich sa dobrých podmienok zvierat, ktorými sa riadi usmrcovanie zvierat, ovplyvňujú konkurencieschopnosť bitúnkov, chovateľov, liahní a výrobcov omračovacích zariadení.

Ciele návrhu sa lepšie dosiahnu pomocou opatrení na úrovni Spoločenstva z týchto dôvodov:

S produktmi pochádzajúcimi z týchto činností sa voľne obchoduje v rámci EÚ. Preto je pravdepodobné, že opatrenie na úrovni EÚ bude mať koherentnejší účinok a navrhované ciele sa ním lepšie dosiahnu.

Je ťažké nájsť ukazovatele, ktoré by s ohľadom na ciele návrhu jednoznačne vypovedali o danej situácii. Zdá sa, že úroveň používania niektorých nezvratných metód omračovania svedčí o určitej úrovni zlepšenia dobrých podmienok zvierat v prípade hydiny alebo ošípaných. Používanie metód omračovania je však tiež ovplyvňované ekonomickými faktormi.

Rozsah pôsobnosti návrhu je obmedzený na zabíjanie zvierat z farmových chovov. Tieto činnosti sú vo veľkej miere harmonizované prostredníctvom iných právnych predpisov Spoločenstva.

Usmrcovanie spoločenských zvierat či usmrcovanie zvierat v rámci poľovníckych alebo športových činností nie je súčasťou návrhu a zostáva v právomoci členských štátov.

V návrhu sa tiež umožňujú vnútroštátne opatrenia, ktoré zohľadnia ustanovenia Protokolu o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat, v ktorom sa poukazuje na potrebu rešpektovania vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa náboženských rituálov, kultúrnych tradícií a regionálneho dedičstva.

Návrh je preto v súlade so zásadou subsidiarity.

Zásada proporcionality

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality z tohto(týchto) dôvodu(-ov).

Nariadenie ponúka tieto výhody:

- poskytuje sa v ňom jednotné a súčasné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch a odbúrava záťaž, ktorú by pre členské štáty, ako aj pre Komisiu predstavovala transpozícia;
- aktualizácia nariadenia sa môže uskutočniť rýchlejšie, čo je vítané v tejto oblasti, ktorú značne ovplyvňuje technický a vedecký pokrok.
- stanovuje sa v ňom jediný súbor pravidiel, ktoré môžu prevádzkovatelia aj hlavný obchodní partner EÚ takto ľahšie sledovať a uplatňovať.

Návrh nemá vplyv na rozpočet Spoločenstva. V hodnotení vplyvu sa uviedlo, že finančné dosahy ovplyvnia hlavne prevádzkovateľov, ktorí nedostatočne implementovali súčasné pravidlá EÚ. Okrem toho sa stanovili prechodné obdobia v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa infraštruktúry bitúnkov, ako aj na zohľadnenie zamestnancov, ktorí už na bitúnkoch pracujú. Tiež sa zvažuje výnimka pre malé bitúnky, pokiaľ ide o požiadavku na inšpektora ochrany zvierat.

V ekonomickej štúdii sa tiež uvádza, že spomedzi prevádzkovateľov bitúnkov, ktorí už implementovali opatrenia uvedené v návrhu, väčšina z nich považuje náklady za relatívne prijateľné a zmeny za celkovo prínosné pre ich ekonomickú činnosť.

Výber nástrojov

Navrhované nástroje: nariadenie.

Iné prostriedky by neboli primerané z tohto(týchto) dôvodu(-ov).

Všetky konzultované strany jednohlasne odmietli nezáväzné nástroje ako jediný prostriedok na dosiahnutie cieľov. Usmrcovanie zvierat je činnosťou, v prípade ktorej všetky zainteresované strany zastávajú názor, že by sa mali pre všetkých

prevádzkovateľov ustanoviť minimálne rovnaké podmienky, ktoré by mali kontrolovať vlády.

Súčasným právnym predpisom EÚ je smernica, ktorá nepriniesla dostatočnú úroveň harmonizácie.

VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet Spoločenstva.

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

Simulácia, pilotná fáza a prechodné obdobie

Pre tento návrh bolo alebo bude navrhnuté prechodné obdobie.

Zjednodušenie

Návrhom sa zjednodušujú právne predpisy.

Návrhom sa súčasná smernica zruší, čím sa jej transpozícia členskými štátmi stane bezpredmetnou. Okrem toho implementáciu uľahčí lepšia integrácia do právnych predpisov v oblasti bezpečnosti potravín.

Zrušenie existujúcich právnych predpisov

Prijatie návrhu povedie k zrušeniu existujúcich právnych predpisov.

Európsky hospodársky priestor

Navrhovaný právny akt sa týka záležitosti EHP a mal by sa preto rozšíriť na Európsky hospodársky priestor.

Návrh

NARIADENIE RADY

o ochrane zvierat počas usmrcovania

(Text s významom pre EHP)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 37,

so zreteľom na návrh Komisie²,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu³,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁴,

po porade s Výborom regiónov⁵,

keďže:

- (1) V smernici Rady 93/119/ES z 22. decembra 1993 o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia⁶ sa stanovujú spoločné minimálne pravidlá ochrany zvierat počas ich zabíjania alebo usmrcovania v Spoločenstve. Uvedená smernica nebola od svojho prijatia podstatne zmenená ani doplnená.
- (2) Aj za najlepších dostupných technických podmienok môže usmrcovanie zvierat spôsobiť týmto zvieratám bolesť, strach alebo utrpenie. Určité úkony súvisiace so zabíjaním môžu byť stresujúce a každá technika omračovania má určité nedostatky. Prevádzkovatelia by mali prijať opatrenie potrebné na predchádzanie bolesti, strachu a utrpeniu zvierat, ktoré kontrolujú, pri zohľadnení osvedčených postupov v danej oblasti a metód povolených týmto nariadením. Bolesť, strach alebo utrpenie by sa preto nemali považovať za nevyhnutné v prípade, že prevádzkovateľ poruší niektorú z požiadaviek tohto nariadenia alebo použije povolené postupy bez toho, aby zohľadnil ich najnovší vývoj, a spôsobí zvieratám svojou nedbanlivosťou alebo úmyselne bolesť, strach alebo utrpenie.
- (3) Právne predpisy Spoločenstva sa na ochranu zvierat počas zabíjania alebo usmrcovania vzťahovali od roku 1974 a smernicou 93/119/ES sa podstatne posilnili.

---

² Ú. v. EÚ C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

³ Ú. v. EÚ C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁴ Ú. v. EÚ C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁵ Ú. v. EÚ C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁶ Ú. v. ES L 340, 31.12.1993, s. 21. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) č. 1/2005 (Ú. v. EÚ L 3, 5.1.2005, s. 1).

Medzi členskými štátmi boli však pri implementácii uvedenej smernice spozorované veľké nezrovnalosti a poukázalo sa na hlavné problémy, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, a na rozdiely, ktoré môžu ovplyvniť konkurencieschopnosť medzi prevádzkovateľmi.

- (4) Dobré podmienky zvierat sú v Spoločenstve uznávanou hodnotou, ktorá je zakotvená v Protokole o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat, ktorý je pripojený k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva⁷. Ochrana zvierat počas zabíjania alebo usmrčovania je verejným záujmom, ktorý ovplyvňuje postoj spotrebiteľa voči poľnohospodárskym výrobkom. Okrem toho, zlepšenie ochrany zvierat počas zabíjania prispieva k vyššej kvalite mäsa a nepriamo má pozitívny vplyv na bezpečnosť pri práci na bitúnkoch.
- (5) Vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa ochrany zvierat počas zabíjania alebo usmrčovania majú vplyv na konkurencieschopnosť a aj na fungovanie vnútorného trhu s poľnohospodárskymi produktmi. Je potrebné stanoviť spoločné pravidlá s cieľom zabezpečiť racionálny rozvoj vnútorného trhu s týmito produktmi.
- (6) Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) prijal dve stanoviská k aspektom, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, hlavných systémov omračovania a zabíjania určitých druhov zvierat, a to *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals* (Hlavné systémy omračovania a zabíjania hlavných komerčných druhov zvierat z hľadiska dobrých životných podmienok)⁸ v roku 2004 a *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing applied to commercially farmed deer, goats, rabbits, ostriches, ducks, geese and quail* (Hlavné systémy omračovania a zabíjania jeleňov, kôz, králikov, pštrosov, kačíc, husí a prepelíc chovaných na komerčné účely z hľadiska dobrých životných podmienok)⁹ v roku 2006. Právne predpisy Spoločenstva v tejto oblasti by sa mali aktualizovať tak, aby zohľadnili tieto vedecké stanoviská. Odporúčania týkajúce sa postupného upúšťania od používania oxidu uhličitého v prípade ošípaných a hydiny, ako aj postupného upúšťania od používania omračovania vo vodnom kúpeli v prípade hydiny neboli zahrnuté do návrhu, pretože v hodnotení vplyvu sa odhalilo, že v súčasnosti nie sú v EÚ prijateľné z hospodárskeho hľadiska. Súčasťou tohto nariadenia by tiež nemali byť ani ďalšie odporúčania, pretože sa vzťahujú na technické parametre, ktoré by mali byť súčasťou implementačných opatrení alebo kódexov osvedčených postupov. Odporúčania týkajúce sa chovaných rýb sa do návrhu nezahrnuli z dôvodu potreby ďalšieho vedeckého stanoviska a ekonomického zhodnotenia v tejto oblasti
- (7) V roku 2007 Svetová organizácia pre zdravie zvierat (OIE) prijala Kódex zdravia suchozemských zvierat, v ktorom sú zahrnuté usmernenia pre zabíjanie zvierat a pre usmrčovanie zvierat na účely kontroly chorôb. Tieto medzinárodné usmernenia obsahujú odporúčania týkajúce sa zaobchádzania so zvieratami, ich znehybňovania, omračovania a vykrovovania na bitúnkoch a usmrčovania zvierat v prípadoch ohniska nákazlivých chorôb. V tomto nariadení by sa tiež mali zohľadniť tieto medzinárodné normy.

---

⁷ Ú. v. ES C 340, 10.11.1997, s. 110.

⁸ Vestník EFSA (2004) 45, s. 1.

⁹ Vestník EFSA (2006) 326, s. 1.

- (8) Od prijatia smernice 93/119/ES sa právne predpisy Spoločenstva v oblasti bezpečnosti potravín vzťahujúce sa na bitúnky zásadným spôsobom zmenili a doplnili prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín¹⁰ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu¹¹. V týchto nariadeniach sa kladie dôraz na zodpovednosť prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, aby zaistili bezpečnosť potravín. Na bitúnky sa tiež vzťahuje postup predbežného schválenia, v rámci ktorého výstavbu, usporiadanie a zariadenie posúdi príslušný orgán, aby sa zabezpečil ich súlad s príslušnými technickými pravidlami týkajúcimi sa bezpečnosti potravín. Na problematiku dobrých podmienok zvierat by sa malo na bitúnku viac prihliadať a mala by sa zohľadniť pri ich výstavbe a usporiadaní a v použitom zariadení.
- (9) Úradné kontroly potravinového reťazca sa tiež zreorganizovali prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá¹² a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu¹³.
- (10) Podmienky, za ktorých sa zabíjajú zvieratá chované na hospodárske účely, majú priamy alebo nepriamy vplyv na trh s potravinami, krmivami alebo inými produktmi a na konkurencieschopnosť dotknutých prevádzkovateľov. Na takéto činnosti zabíjania sa preto vzťahujú právne predpisy Spoločenstva. Tradične chované druhy, ako sú kone, somáre, hovädzí dobytok, ovce, kozy alebo ošípané, sa tiež môžu chovať na iné účely, ako sú napríklad spoločenské zvieratá, zvieratá určené na výstavy, na pracovné účely alebo šport. Keď sa po usmrtení zvierat takýchto druhov vyrábajú potraviny alebo iné výrobky, takéto činnosti by mali spadať do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. Preto by usmrcovanie voľne žijúcich alebo túlavých zvierat na účely regulácie populácie nemalo patriť do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.(11) Ryby sa od suchozemských zvierat fyziologicky podstatne líšia a chované ryby sa zabíjajú a usmrcujú za veľmi odlišných podmienok, najmä pokiaľ ide o proces kontroly. Výskum omračovania rýb je okrem toho oveľa menej rozvinutý ako v prípade iných hospodárskych druhov. Na ochranu rýb počas ich zabíjania by sa mali stanoviť odlišné normy. Ustanovenia uplatniteľné pre ryby by sa preto mali v súčasnosti obmedziť na kľúčovú zásadu. V ďalších iniciatívach by sa mali zvážiť legislatívne alebo nelegislatívne možnosti a Spoločenstvo ich môže prijať na základe vedeckého posúdenia rizík pri zabíjaní a usmrcovaní rýb vypracovaného Európskym úradom pre bezpečnosť potravín a s prihliadnutím na spoločenské, hospodárske a administratívne dosahy.

---

¹⁰ Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 1; oprava v Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 3.

¹¹ Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 55; oprava v Ú. v. EÚ L 226, 25.06.2004, s. 22. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1243/2007 (Ú. v. EÚ 281, 25.10.2007, s. 8).

¹² Ú. v. EÚ L 191, 28.5.2004, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 737/2008 (Ú. v. EÚ 201, 30.7.2008, s. 29).

¹³ Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 83. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1791/2006 (Ú. v. EÚ 363, 20.12.2006, s. 1).

- (12) Je etickou povinnosťou usmrtiť úžitkové zvieratá, ktoré trpia veľkými bolesťami, ak neexistuje iná ekonomicky prijateľná možnosť zmiernenia takejto bolesti. Vo väčšine prípadov sa môžu zvieratá usmrtiť za dodržania náležitých požiadaviek na dobré podmienky zvierat. Za mimoriadnych okolností, ako sú nehody na odľahlých miestach, keď nie je k dispozícii spôsobilý personál ani príslušné zariadenie, by dodržanie optimálnych pravidiel dobrých podmienok zvierat mohlo predĺžiť ich utrpenie. V záujme zvierat je preto vhodné vylúčiť núdzové usmrcovanie z určitých ustanovení tohto nariadenia.
- (13) V niektorých prípadoch môžu byť zvieratá pre človeka nebezpečné, môžu ohroziť ľudský život, spôsobiť vážne poranenia alebo prenášať smrteľné choroby. Predchádzanie týmto rizikám sa väčšinou vykonáva prostredníctvom správneho znehybnenia zvierat, ale za určitých okolností môže byť tiež potrebné usmrtiť nebezpečné zvieratá, aby sa ukončili takéto riziká. Za takýchto okolností sa vzhľadom na núdzový stav nemôže usmrcovanie vždy vykonávať za najlepších požiadaviek dobrých podmienok zvierat. Je preto vhodné v takýchto prípadoch stanoviť výnimku z povinnosti omráčiť alebo bezodkladne usmrtiť zvieratá.
- (14) V prípade poľovníctva sú podmienky zabíjania veľmi odlišné od podmienok zabíjania hospodárskych zvierat a na poľovníctvo sa vzťahujú osobitné právne predpisy. Je preto vhodné vyňať usmrcovanie zvierat uskutočňované v súvislosti s poľovníctvom z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (15) V Protokole o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat sa tiež zdôrazňuje potreba rešpektovať pri formulácii a implementácii politik Spoločenstva okrem iného v poľnohospodárstve a v oblasti vnútorného trhu legislatívne alebo administratívne ustanovenia a zvyky členských štátov súvisiace najmä s náboženskými rituálmi, kultúrnymi tradíciami a regionálnym dedičstvom. Je preto vhodné vyňať z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia kultúrne podujatia, v prípade ktorých by dodržanie požiadaviek na dobré podmienky zvierat negatívne ovplyvnilo samotný charakter daného podujatia.
- (16) Kultúrne tradície navyše súvisia so zdedeným, ustáleným alebo zvykovým spôsobom myslenia, činnosti alebo správania, ktorý v skutočnosti zahŕňa koncept niečoho odovzdaného alebo získaného od predkov. Prispievajú k upevneniu dlhodobých sociálnych väzieb medzi generáciami. Ak tieto činnosti neovplyvňujú obchod so živočíšnymi produktmi a nie sú motivované výrobnými účelmi, je vhodné vyňať usmrcovanie zvierat uskutočnené počas takýchto podujatí z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (17) Zabíjanie hydiny a zajacovitých na súkromnú spotrebu sa nevykonáva v rozsahu, ktorý by mohol ovplyvniť konkurencieschopnosť komerčných bitúnkov. Okrem toho, potrebné úsilie, ktoré by verejné orgány museli vynaložiť na odhalenie a kontrolu takýchto úkonov, by nebolo primerané možným problémom, ktoré by sa mali vyriešiť. Je preto vhodné vyňať takéto úkony z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (18) Smernicou 93/119/ES sa zaručila výnimka z omračovania v prípade rituálneho zabíjania uskutočňovaného na bitúnkoch. Keďže ustanovenia Spoločenstva uplatniteľné na rituálne zabíjanie boli transponované odlišne v závislosti od vnútroštátneho kontextu a vzhľadom na to, že vnútroštátne pravidlá zohľadňujú aspekty, ktoré presahujú účel tohto nariadenia, je dôležité zachovať výnimku z

omračovania zvierat pred zabitím, a pritom však ponechať každému členskému štátu určitú úroveň subsidiarity. V tomto nariadení sa preto rešpektuje sloboda náboženského vyznania a právo prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo vieru bohoslužbou, vyučovaním, dodržiavaním náboženských noriem, vykonávaním úkonov a zachovávaním obradov, ako sa uvádza v článku 10 Charty základných práv Európskej únie.

- (19) Existuje dostatok vedeckých dôkazov toho, že stavovce sú cítiace bytosti, na ktoré by sa preto mal vzťahovať rozsah pôsobnosti tohto nariadenia. Plazy a obojživelníky však nepatria medzi zvieratá, ktoré sa bežne chovajú v Spoločenstve, a nebolo by preto vhodné ani primerané, aby sa na ne vzťahoval rozsah pôsobnosti tohto nariadenia.
- (20) Mnohé metódy usmrcovania spôsobujú zvieratám bolesť. Omráčenje je preto potrebné na spôsobenie straty vedomia a citlivosti zvierat pred ich usmrtením alebo počas neho. Zmeranie straty vedomia a citlivosti zvierat'a je zložitá a musí sa vykonať podľa vedecky schválenej metodiky. Na zhodnotenie účinnosti postupu v reálnych podmienkach by sa však malo vykonať monitorovanie prostredníctvom ukazovateľov.
- (21) Monitorovanie účinnosti omráčenia je založené predovšetkým na zhodnotení stavu vedomia a citlivosti zvierat. Vedomie zvierat'a je v podstate jeho schopnosť cítiť emócie a ovládať svoje pohyby. Okrem niektorých výnimiek, ako je znehybnenie elektrickým prúdom alebo iná vyvolaná paralýza, sa u zvierat'a predpokladá stav bezvedomia, ak stratí svoju prirodzenú pozíciu v stoji, nie je bdelé a nevykazuje žiadne známky pozitívnych alebo negatívnych emócií, ako je strach a rozrušenie. Citlivosť zvierat'a je v podstate jeho schopnosť cítiť bolesť. Vo všeobecnosti sa zviera môže pokladať za necitlivé, keď nevykazuje žiadne reflexy ani reakcie na podnety, ako je zvuk, vôňa, svetlo či fyzický kontakt.
- (22) S cieľom čeliť novým výzvam poľnohospodárskeho a mäsového priemyslu sa pravidelne sa vyvíjajú a ponúkajú na trh nové metódy omračovania. Je preto dôležité, aby Spoločenstvo poverilo Komisiu schvaľovať nové metódy omračovania pri zachovaní jednotnej a vysokej úrovne ochrany zvierat.
- (23) Kódexy osvedčených postupov sú potrebné, aby prevádzkovateľom a príslušným orgánom poskytovali osobitné informácie o parametroch, ktoré sa majú používať s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zvierat pri súčasnom zachovaní rovnakých podmienok pre prevádzkovateľov. Je preto potrebné, aby Spoločenstvo poverilo Komisiu prijať kódexy osvedčených postupov.
- (24) Niektoré metódy omračovania môžu v závislosti od ich použitia počas postupu zabíjania alebo usmrcovania spôsobiť smrť zvierat bez toho, aby zvieratá cítili bolesť, a minimalizujú ich strach alebo utrpenie. Z tohto dôvodu nie je potrebné rozlišovať medzi zvrätými a nezvrätými metódami omračovania.
- (25) Podmienky, za ktorých sa zvieratá omračujú, a výsledky takéhoto omračovania sa v skutočnosti líšia kvôli mnohým faktorom. Výsledok omračovania by sa preto mal pravidelne posudzovať. Prevádzkovatelia by mali na tento účel určiť reprezentatívnu vzorku na skontrolovanie účinnosti svojich postupov omračovania, pri zohľadnení homogenity skupiny zvierat a iných kritických faktorov ako je použité zariadenia a prítomný personál.

- (26) Každodenné riadenie prevádzky do veľkej miery ovplyvňuje dobré podmienky zvierat a spoľahlivé výsledky sa môžu dosiahnuť iba v prípade, že prevádzkovatelia vyvinú nástroje na monitorovanie na zhodnotenie účinkov prevádzky. Vo všetkých etapách výrobného cyklu by sa preto mali vyvinúť štandardné pracovné postupy a mali by byť založené na riziku. Mali by obsahovať jasné ciele, zodpovedné osoby, spôsob fungovania, merateľné kritériá akceptovateľnosti, ako aj postupy monitorovania a zaznamenávania.
- (27) Dobré vyškolený a zručný personál zlepšuje podmienky zaobchádzania so zvieratami. Predpokladom spôsobilosti, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, je znalosť základných vzorcov správania a potrieb dotknutých druhov zvierat, ako aj známkov stavu vedomia a citlivosti. Tiež je potrebná technická spôsobilosť, pokiaľ ide o používané omračovacie zariadenia. Malo by sa preto požadovať, aby personál zabíjajúci zvieratá na účely ľudskej spotreby a osoby dozerajúce na sezónne usmrcovanie kožuštinových zvierat, mali na úkony, ktoré vykonávajú, príslušné osvedčenie o spôsobilosti. Požadovať osvedčenia o spôsobilosti od iného personálu zabíjajúceho zvieratá by však bolo vzhľadom na sledované ciele neprimerané.
- (28) V súvislosti s personálom s niekoľkoročnými skúsenosťami sa môže predpokladať, že má určitú úroveň spôsobilosti. Pre takýto personál by sa preto malo v tomto nariadení poskytnúť prechodné obdobie týkajúce sa osvedčenia o spôsobilosti.
- (29) Omračovacie zariadenia sú vyvinuté a navrhnuté tak, aby boli účinné za špecifických podmienok. Výrobcovia by preto mali používateľom poskytnúť podrobné inštrukcie týkajúce sa podmienok, za ktorých by sa malo zariadenie používať a uchovávať s cieľom zabezpečiť pre zvieratá optimálne podmienky.
- (30) Na zabezpečenie účinnosti by sa mali omračovacie a znehybňovacie zariadenia vhodne udržiavať. V prípade intenzívne používaného zariadenia môže byť potrebné nahradenie určitých jeho častí a dokonca aj v prípade zariadenia, ktoré sa používa príležitostne, sa môže jeho účinnosť znížiť z dôvodu korózie alebo iných faktorov súvisiacich s vplyvmi prostredia. V prípade niektorých zariadení môže byť tiež potrebné vykonať presnú kalibráciu. Prevádzkovatelia by preto mali zaviesť postupy údržby takéhoto zariadenia.
- (31) Pri zlyhaní postupov omračovania môžu zvieratá trpieť. Týmto nariadením by sa preto malo stanoviť, aby na minimalizovanie bolesti, strachu alebo utrpenia zvierat bolo k dispozícii vhodné náhradné omračujúce zariadenie.
- (32) V nariadení (ES) č. 854/2004 sa uvádza zoznam zariadení, z ktorých je do Spoločenstva povolený dovoz určitých produktov živočíšneho pôvodu. Na účely tohto zoznamu by sa mali vziať do úvahy všeobecné požiadavky a dodatočné požiadavky na bitúnky stanovené v tomto nariadení.
- (33) Bitúnky a zariadenie používané v nich sú navrhnuté pre osobitné kategórie zvierat a kapacity. Ak sa tieto kapacity prekročia alebo ak sa zariadenie použije na účely, na ktoré nebolo navrhnuté, má to negatívny vplyv na dobré podmienky zvierat. Informácie o týchto aspektoch by sa preto mali oznámiť príslušným orgánom a mali by byť súčasťou schvaľovacieho postupu bitúnkov.

- (34) Pojazdné bitúinky znižujú potrebu prepravy zvierat na dlhé vzdialenosti a môžu preto prispieť k zabezpečeniu dobrých podmienok zvierat. Technické obmedzenia v prípade pojazdných bitúinkov sa však odlišujú od obmedzení stálych bitúinkov a v dôsledku toho môže byť potrebné upraviť technické pravidlá. V tomto nariadení by sa preto malo umožniť ustanovenie výnimiek umožňujúcich vyňať mobilné bitúinky z požiadaviek na výstavbu, usporiadanie a zariadenie bitúinkov.
- (35) V oblasti výroby, usporiadania a zariadenia bitúinkov dochádza k pravidelnému vedeckému a technickému pokroku. Je preto dôležité, aby Spoločenstvo poverilo Komisiu zmeniť požiadavky na výrobu, usporiadanie a zariadenie bitúinkov pri súčasnom zachovaní jednotnej a vysokej úrovne ochrany zvierat.
- (36) Na oboznámenie prevádzkovateľov a príslušných orgánov s konkrétnymi informáciami o výrobe, usporiadaní a zariadení bitúinkov sú potrebné usmernenia, aby sa zabezpečila vysoká úroveň ochrany zvierat pri súčasnom zachovaní rovnakých podmienok pre prevádzkovateľov. Je preto potrebné, aby Spoločenstvo poverilo Komisiu prijať takého usmernenia.
- (37) Zabitie bez omráčenia si vyžaduje presné prerezanie hrdla, aby sa minimalizovalo utrpenie. Okrem toho u zvierat, ktoré nie sú po prerezaní hrdla mechanicky znehybnené, sa často spomalí proces vykrvenia, čím sa zbytočne predlžuje utrpenie zvierat. Zvieratá zabitú bez omráčenia by sa preto mali jednotlivo znehybniť.
- (38) V oblasti zaobchádzania so zvieratami a ich znehybňovania na bitúinkoch dochádza k pravidelnému vedeckému a technickému pokroku. Je preto dôležité, aby Spoločenstvo poverilo Komisiu zmeniť požiadavky na zaobchádzanie so zvieratami a ich znehybňovanie pred zabitím pri súčasnom zachovaní jednotnej a vysokej úrovne ochrany zvierat.
- (39) Usmernenia sú potrebné na oboznámenie prevádzkovateľov a príslušných orgánov s konkrétnymi informáciami o zaobchádzaní so zvieratami a ich znehybňovaní pred zabitím, aby zabezpečili vysokú úroveň ochrany zvierat pri súčasnom zachovaní rovnakých podmienok pre prevádzkovateľov. Je preto potrebné, aby Spoločenstvo poverilo Komisii prijať takéto usmernenia.
- (40) Zo skúseností získaných v niektorých členských štátoch vyplýva, že vymenovanie špecificky kvalifikovanej osoby ako inšpektora ochrany zvierat s cieľom koordinovať a sledovať implementáciu pracovných postupov zohľadňujúcich dobré podmienky zvierat na bitúinkoch, znamenalo pre dobré podmienky zvierat pozitívne prínosy. Toto opatrenie by sa preto malo uplatňovať v celom Spoločenstve. Inšpektor ochrany zvierat by preto mal mať dostatočnú autoritu a technickú spôsobilosť na poskytovanie vhodných usmernení pre príslušný personál.
- (41) V prípade malých bitúinkov, ktoré uskutočňujú prevažne priamy predaj potravín konečnému spotrebiteľovi, sa na implementáciu všeobecných zásad tohto nariadenia nepožaduje zložitý systém riadenia. Požiadavka vymenovať inšpektora ochrany zvierat by preto bola vzhľadom na sledované ciele v týchto prípadoch neprimeraná a v tomto nariadení by sa mala stanoviť výnimka z tejto požiadavky v prípade takýchto bitúinkov.

- (42) S depopuláciou býva často spojený krízové riadenie s paralelnými prioritami ako je zdravie zvierat, verejné zdravie, životné prostredie alebo dobré podmienky zvierat. Hoci je dôležité, aby boli všetky etapy procesu depopulácie v súlade s pravidlami dobrých podmienok zvierat, za výnimočných okolností sa môže stať, že súlad s týmito pravidlami môže ohroziť ľudské zdravie alebo môže značne spomaliť postup eradikácie choroby, čím sa viac zvierat vystaví chorobe a smrti.
- (43) Ak si teda situácia, pokiaľ ide o zdravie zvierat, vyžaduje núdzové usmrtenie zvierat a/alebo keď pre tieto zvieratá neexistujú žiadne vhodné alternatívy na poskytnutie optimálnych podmienok, príslušným orgánom by sa mala v individuálnych prípadoch povoliť výnimka z určitých ustanovení tohto nariadenia. Takéto výnimky by však nemali nahrádzať náležité plánovanie. Na tento účel by sa mala zvýšiť úroveň plánovania a dobré podmienky zvierat by sa mali vhodne zapojiť do pohotovostných plánov pre nakažlivé choroby.
- (44) Moderné omračovacie a znehybňovacie zariadenia sú čoraz zložitejšie a sofistikovanejšie a vyžadujú si špecifickú odbornosť a analýzu. Členské štáty by preto mali ako referenčné centrum zriadiť osobitné centrum vedeckej a technickej excelentnosti, alebo ak už existuje, takéto centrum určiť, aby sa naň mohli zodpovední pracovníci obracať v prípade potreby dať posúdiť zariadenia alebo metódy omračovania zvierat.
- (45) Účinnosť každej metódy omračovania je založená na kontrole kľúčových parametrov a jej pravidelnom hodnotení. Vytváranie vnútroštátnych kódexov osvedčených postupov, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, pre kľúčové parametre, ukazovatele a postupy monitorovania pri usmrcovaní zvierat má preto zásadný význam, pretože prevádzkovateľom a príslušným orgánom pri poskytovaní náležitého usmernenia v oblasti dobrých podmienok zvierat.
- (46) Vytváranie takýchto kódexov si vyžaduje vedecké znalosti, praktické skúsenosti a kompromisy medzi zainteresovanými stranami. Referenčné centrum alebo sieť v každom štáte by preto mali túto úlohu vykonávať v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami.
- (47) Vydávanie osvedčení o spôsobilosti by sa malo uskutočňovať jednotným spôsobom. Orgány alebo subjekty vydávajúce osvedčenia o spôsobilosti by mal preto akreditovať jediný vnútroštátny orgán podľa konzistentných noriem. Touto úlohou by sa preto malo poveriť referenčné centrum.
- (48) V nariadení (ES) č. 882/2004 sa stanovuje, že v prípade nesúladu, najmä s ohľadom na pravidlá o dobrých podmienkach, má príslušný orgán prijať určité opatrenia. Je preto potrebné stanoviť iba prijatie dodatočných opatrení špecifických pre toto nariadenie.
- (49) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín¹⁴ sa stanovuje, že úrad EFSA podporuje vytváranie sietí

---

¹⁴ Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 202/2008 (Ú. v. EÚ 60, 5.3.2008, s. 17).

národných referenčných centier na uľahčenie vedeckej spolupráce, výmeny informácií, vývoja a implementácie spoločných projektov, výmeny skúseností a osvedčených postupov v oblasti potravinového práva. Keďže dobré podmienky zvierat patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia (ES) č. 178/2002, vytváranie sietí referenčných centier stanovené v tomto nariadení patrí k dôležitým úlohám EFSA.

- (50) Vydávanie osvedčení o spôsobilosti a kurzoch odbornej prípravy by sa malo poskytovať jednotným spôsobom. V tomto nariadení by sa preto mali stanoviť povinnosti členských štátov v tomto ohľade a podmienky, za ktorých sa majú osvedčenia o spôsobilosti vydávať, pozastavovať alebo odnímať.
- (51) Výstavba, usporiadanie a zariadenie bitúnkov si vyžadujú dlhodobé plánovanie a investície. V tomto nariadení by sa preto malo stanoviť vhodné prechodné obdobie na zohľadnenie času potrebného na to, aby sa priemyselné odvetvie prispôbilo zodpovedajúcim požiadavkám stanoveným v tomto nariadení. Počas takéhoto obdobia by mali naďalej uplatňovať požiadavky smernice 93/119/ES, ktoré sa vzťahujú na výstavbu, usporiadanie a zariadenie bitúnkov.
- (52) Členské štáty by mali stanoviť pravidlá týkajúce sa sankcií uplatniteľných v prípade porušenia ustanovení tohto nariadenia a zabezpečiť ich vykonávanie. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (53) V súlade so zásadou proporcionality je potrebné a vhodné na dosiahnutie základných cieľov ochrany zvierat počas usmrcovania stanoviť pravidlá usmrcovania zvierat na produkciu potravín, vlny, kože, kožušín a súvisiacich úkonov. Týmto nariadením sa neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie sledovaných cieľov v súlade s tretím odsekom článku 5 zmluvy.
- (54) Opatrenia potrebné na implementáciu tohto nariadenia by mali byť prijaté v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu¹⁵.

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

Predmet, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. V tomto nariadení sa ustanovujú pravidlá zabíjania zvierat chovaných na produkciu potravín, vlny, kože, kožušín alebo iných produktov a súvisiacich úkonov.

Pokiaľ ide o ryby, uplatňuje sa však iba článok 3 ods. 1.

---

¹⁵ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

Kapitola II, okrem jej článku 3 ods. 1 a 2, kapitola III a kapitola IV, okrem jej článku 16, sa neuplatňujú v prípade núdzového usmrtenia a v prípade, že by dodržanie týchto ustanovení malo za následok priame a závažné riziko pre ľudské zdravie alebo bezpečnosť.

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje:

a) pri usmrcovaní zvierat:

(i) počas technických alebo vedeckých pokusov vykonávaných pod dohľadom príslušného orgánu;

(ii) počas poľovníckych činností;

(iii) počas kultúrnych alebo športových podujatí;

(iv) veterinárnym lekárom v rámci jeho/jej lekárskej praxe.

b) na hydinu a zajacovité zabitú mimo bitúnku ich vlastným(-ou) majiteľom(-kou) na jeho/jej osobnú spotrebu.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „usmrtenie“ znamená každý zámerne vyvolaný postup, ktorý spôsobí smrť zvierat'a;
- b) „súvisiace úkony“ znamenajú úkony ako je zaobchádzanie so zvieratami, ustajnenie, znehybnenie, omráčenie a vykrvenie zvierat, ktoré sa uskutočňuje v kontexte a na mieste, kde sa majú zvieratá usmrtiť;
- c) „zvíra“ znamená akéhokoľvek stavovca okrem plazov a obojživelníkov;
- d) „núdzové usmrtenie“ znamená usmrtenie zvierat, ktoré sú zranené alebo majú chorobu spojenú so silnou bolesťou alebo utrpením, a ak neexistuje iná praktická možnosť zmierniť túto bolesť alebo utrpenie;
- e) „ustajnenie“ znamená držať zvieratá v stajniach, ohradách, zastrešených priestoroch alebo na poliach v súvislosti s úkonmi na bitúnkoch alebo v ich rámci;
- f) „omráčenie“ znamená akýkoľvek zámerne vyvolaný postup, ktorý bezbolestne spôsobí stratu vedomia a citlivosti, vrátane akéhokoľvek postupu spôsobujúceho okamžitú smrť;
- g) „náboženský rituál“ znamená súbor úkonov súvisiacich so zabitím zvierat a stanovených určitým náboženstvom, ako je islam alebo judaizmus;
- h) „kultúrne alebo športové podujatia“ znamenajú podujatia, ktoré hlavne a prevažne súvisia s dlhodobou ustálenými kultúrnymi tradíciami alebo športovými činnosťami vrátane pretekov alebo iných foriem súťaží, v prípade ktorých nedochádza k produkcii mäsa alebo iných živočíšnych produktov alebo pri ktorých je takáto produkcia okrajová v porovnaní s týmto podujatím ako takým a nie je z ekonomického hľadiska významná;
- i) „štandardné pracovné postupy“ znamenajú súbor písomných pokynov zameraných na dosiahnutie jednotného výkonu špecifickej funkcie alebo normy;
- j) „zabitie“ znamená usmrtenie zvierat na ľudskú spotrebu;
- k) „bitúnok“ znamená akúkoľvek prevádzkareň používanú na zabíjanie suchozemských zvierat;
- l) „prevádzkovateľ“ znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu zodpovednú za podnik, ktorý vykonáva činnosti, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie;
- m) „kožušinové zvieratá“ znamenajú cicavce chované primárne na produkciu kožušín ako sú norky, tchory, líšky, medvedíky čistotné, nutrie a činčily;

- n) „depopulácia“ znamená proces usmrcovania zvierat z dôvodov verejného zdravia, zdravia zvierat, dobrých podmienok zvierat alebo životného prostredia pod dohľadom príslušného orgánu;
- o) „hydina“ znamená vtáky z farmových chovov vrátane vtákov, ktoré sa nepovažujú za domáce vtáky, ale ktoré sa chovajú ako domáce zvieratá, okrem vtákov nadradu bežce;
- p) „zajacovité“ znamenajú králiky a zajace.

KAPITOLA II

Všeobecné požiadavky

Článok 3

Všeobecné požiadavky na usmrcovanie a súvisiace úkony

1. Počas zabíjania a súvisiacich úkonov sa zvieratá ušetria akejkoľvek bolesti, strachu alebo utrpenia, ktorým sa dá vyhnúť.
2. Na účely odseku 1 prevádzkovatelia prijímú najmä potrebné opatrenia na zabezpečenie týchto podmienok pre zvieratá:
  - a) fyzické pohodlie a ochrana, najmä to, že sú zvieratá čisté, držia sa v primeraných teplotných podmienkach a sú chránené pred pádom alebo pošmyknutím;
  - b) ochrana pred zranením a chorobou;
  - c) zaobchádzanie a ustajnenie zvierat s ohľadom na ich prirodzeného správania;
  - d) zvieratá nepreukazujú známky bolesti, strachu, agresie alebo iného neobvyklého správania;
  - e) zvieratá netrpia v dôsledku dlhodobejšieho odňatia krmiva alebo vody;
  - f) zvieratá sú chránené pred vzájomnou nežiaducou interakciou.
3. Priestory používané na usmrcovanie a súvisiace úkony sa navrhnú, vybudujú, uchovávajú a prevádzkujú tak, aby vyhovovali požiadavkám stanoveným v odsekoch 1 a 2 podľa očakávaných podmienok činnosti zariadenia počas celého roku.

Článok 4

Metódy usmrcovania

1. Zvieratá sa zabijú iba použitím metódy, ktorá zabezpečí okamžitú smrť alebo smrť po omráčení.
2. Odchyľne od odseku 1 sa zvieratá môžu usmrtiť bez predchádzajúceho omráčenia, ak sú takéto metódy stanovené náboženskými rituálmi, pokiaľ sa takého zabitie uskutoční na bitúnku.

Členské štáty sa však môžu rozhodnúť neuplatňovať túto výnimku.

Článok 5

Omračovanie

1. Omračovanie sa vykonáva v súlade s metódami stanovenými v prílohe I.
2. Personál zodpovedajúci za omračovanie vykonáva pravidelné kontroly, aby sa zabezpečilo, že zvieratá v období medzi koncom procesu omračovania a potvrdením smrti nepreukazujú žiadne známky vedomia alebo citlivosti.

Takéto kontroly sa vykonávajú na dostatočne reprezentatívnej vzorke zvierat a ich frekvencia sa stanoví pri zohľadnení výsledku predchádzajúcich kontrol a všetkých faktorov, ktoré môžu ovplyvniť účinnosť procesu omračovania.

3. Príloha I sa môže zmeniť a doplniť v súlade s postupom uvedeným článku 22 ods. 2 tak, aby sa zohľadnil vedecký a technický pokrok.

Takýmito zmenami a doplneniami sa však musí zabezpečiť úroveň dobrých podmienok zvierat, ktorá je aspoň rovnocenná podmienkam pri existujúcich metódach, čo sa musí dokázať vedeckými poznatkami uverejnenými v príslušných, medzinárodne uznaných, časopisoch lektorovaných odborníkmi.

4. Kódexy osvedčených postupov Spoločenstva týkajúce sa metód stanovených v prílohe I sa môžu prijať v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 6

Štandardné pracovné postupy

1. Usmrcovanie zvierat a súvisiace úkony sa plánujú vopred a vykonávajú sa v súlade so štandardnými pracovnými postupmi.
2. Prevádzkovatelia vypracujú a implementujú takéto štandardné pracovné postupy, aby zabezpečili, že sa usmrcovanie a súvisiace úkony uskutočňujú v súlade s článkom 3 ods. 1.

Pokiaľ ide o omračovanie, v štandardných pracovných postupoch sa:

- a) zohľadnia odporúčania výrobcov;
  - b) definujú pre každú použitú metódu omračovania kľúčové parametre uvedené v kapitole I prílohy I .
3. Štandardné pracovné postupy sa na požiadanie poskytnú príslušnému orgánu.

Článok 7

Úroveň spôsobilosti a osvedčenie o spôsobilosti

1. Usmrcovanie a súvisiace úkony vykonávajú iba osoby s príslušnou úrovňou spôsobilosti na túto činnosť v súlade s pravidlami stanovenými v tomto nariadení.
2. Tieto úkony spojené so zabíjaním vykonávajú iba osoby, ktoré vlastní osvedčenie o spôsobilosti na takéto úkony, ako sa stanovuje v článku 18:
  - a) zaobchádzanie so zvieratami a starostlivosť o ne pred ich znehybnením;
  - b) znehybnenie zvierat na účely omráčenia alebo zabitia;
  - c) omráčenie zvierat;
  - d) posúdenie účinného omráčenia;
  - e) zavesenie alebo zdvihnutie živých zvierat;
  - f) vykrvenie živých zvierat.
3. Na zabíjanie kožušínových zvierat dozerá osoba, ktorá vlastní osvedčenie o spôsobilosti, ako sa uvádza v článku 18, vzťahujúce sa na všetky úkony vykonávané pod jej dohľadom.

Článok 8

Návod na použitie omračovacích a znehybňovacích zariadení

Výrobky predávané alebo propagované ako znehybňovacie alebo omračovacie zariadenia sa nesmú uvádzať na trh bez príslušného návodu týkajúceho sa ich použitia a údržby, ktorými sa zabezpečia optimálne podmienky zvierat.

V tomto návode sa stanovujú najmä:

- a) kategórie alebo hmotnosť zvierat, pre ktoré je zariadenie určené;
- b) odporúčané parametre zodpovedajúce rôznym okolnostiam použitia vrátane kľúčových parametrov stanovených v prílohe I;
- c) v prípade omračovacích zariadení metódu na monitorovanie účinnosti zariadení, pokiaľ ide o súlad s pravidlami stanovenými v tomto nariadení.

Tento článok sa uplatňuje v prípade, keď je znehybnenie alebo omračenie jednou z funkcií takýchto zariadení alebo viacerými ich funkciami.

Článok 9

Použitie omračovacích a znehybňovacích zariadení

1. Všetky zariadenia používané na znehybňovanie alebo omračovanie zvierat obsluhuje, udržiava a kontroluje personál, ktorý absolvoval náležitú odbornú prípravu, v súlade s pokynmi výrobcov.
2. Počas úkonov spojených so zabíjaním musí byť na mieste okamžite k dispozícii vhodné náhradné zariadenie na omračovanie, ktoré sa použije v prípade zlyhania pôvodne použitého omračovacieho zariadenia.

Článok 10

Dovoz z tretích krajín

Požiadavky stanovené v kapitolách II a III tohto nariadenia sa vzťahujú na účely článku 12 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 854/2004.

KAPITOLA III

Dodatočné požiadavky na bitúnky

Článok 11

Výstavba, usporiadanie a vybavenie bitúnkov

1. Výstavba, usporiadanie a vybavenie bitúnkov a zariadenie v nich použité je v súlade s pravidlami stanovenými v prílohe II.
2. Na účely tohto nariadenia schváli príslušný orgán uvedený v článku 4 nariadenia (ES) č. 853/2004 v prípade každého bitútku:
  - a) maximálnu kapacitu každej linky bitútku;
  - b) kategórie zvierat a hmotnosť, pre ktoré sa môžu omračovacie a znehybňovacie zariadenia použiť;
  - c) maximálnu kapacitu každého priestoru na ustajnenie určeného pre koňovité, hovädzí dobytok, ovce, kozy, ošípané, hydinu a zajacovité.
3. V súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2 sa môžu prijať:
  - a) výnimky z pravidiel stanovených v prílohe II v prípade mobilných bitúnkov;

- b) zmeny a doplnenia nevyhnutné na prispôsobenie prílohy II vedeckému a technickému pokroku.
4. Usmernenia na implementáciu odseku 2 tohto článku a prílohy II sa môžu prijať v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 12

Úkony súvisiace so zaobchádzaním so zvieratami a s ich znehybňovaním pred zabitím

1. Prevádzkovatelia zabezpečia dodržiavanie prevádzkových pravidiel pre bitúcky stanovených v prílohe III.
2. Prevádzkovatelia zabezpečia, aby boli zvieratá, ktoré sa zabíjajú bez omráčenia, mechanicky znehybnené.
3. Bez ohľadu na článok 3 ods. 1) sa zakazujú tieto metódy znehybňovania:
  - a) zavesenie alebo zdvíhanie zvierat za nohy;
  - b) mechanické upínanie nôh zvierat;
  - c) lámanie nôh, prerezávanie šliach na nohách alebo oslepovanie zvierat;
  - d) preťatie miechy napríklad použitím noža alebo dýky;
  - e) použitie elektrického prúdu, ktorý za kontrolovaných podmienok zvieratá neomráči alebo nezabije, najmä akéhokoľvek elektrického zariadenia, ktorý nezovrie mozog.

Písmená a) a b) sa však nevzťahujú na závesné háky používané v prípade hydiny.

4. Príloha III sa môže zmeniť a doplniť v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2, aby sa zohľadnil vedecký a technický pokrok.
5. Usmernenia na implementáciu pravidiel stanovených v prílohe III sa môžu prijať v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 13

Monitorovanie počas zabíjania

1. Prevádzkovatelia zavedú a implementujú vhodné postupy monitorovania na overenie a potvrdenie, že zvieratá určené na zabitie sú v období medzi koncom procesu omráčenia a potvrdením smrti účinne omráčené.
2. Postupy monitorovania uvedené v odseku 1 zahŕňajú minimálne tieto položky:
  - a) mená osôb zodpovedných za postup monitorovania;

- b) ukazovatele určené na odhalenie známkov bezvedomia a vedomia alebo citlivosti u zvierat, na ktorých sa vykonávajú úkony spojené s usmrcovaním v súlade s článkom 4 ods. 1; alebo známkov života u zvierat, na ktorých sa vykonávajú úkony spojené so zabíjaním v súlade s prvým pododsekom ods. 2 článku 4;
  - c) kritériá prijateľnosti na určenie toho, či výsledky ukazovateľov uvedených v bode b) sú alebo nie sú uspokojivé;
  - d) okolnosti a/alebo čas, keď sa musí monitorovanie uskutočniť;
  - e) počet zvierat v každej vzorke, ktoré sa majú počas monitorovania skontrolovať;
  - f) vhodné postupy na zabezpečenie toho, že v prípade nesplnenia kritérií prijateľnosti uvedených v písm. c) sa úkony spojené s omračovaním alebo zabíjaním prehodnotia s cieľom identifikovať príčiny akýchkoľvek nedostatkov a potrebné zmeny, ktoré sa majú pri týchto úkonoch vykonať.
3. V prípade každej linky bitúnku, kde sa používajú rôzne omračovacie zariadenia, sa zavedie postup monitorovania.
  4. Frekvencia kontrol monitorovania zohľadní hlavné rizikové faktory, ako sú zmeny týkajúce sa druhov zabitých zvierat alebo foriem organizácie práce personálu a stanoví sa tak, aby zabezpečila vysoko spoľahlivé výsledky.
  5. Kódexy osvedčených postupov Spoločenstva týkajúce sa postupov monitorovania na bitúnkoch sa môžu prijať v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 14

Inšpektor ochrany zvierat

1. Prevádzkovatelia vymenujú v každom bitúnkú inšpektora ochrany zvierat, ktorý bude v uvedenom bitúnkú zodpovedný za zabezpečenie dodržiavania pravidiel stanovených v tomto nariadení. On alebo ona podáva správy o záležitostiach týkajúcich sa dobrých podmienok zvierat priamo prevádzkovateľovi.
2. Inšpektor ochrany zvierat je priamo zodpovedný prevádzkovateľovi a môže vyžadovať, aby personál bitúnku uskutočnil akékoľvek nápravné opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržiavania pravidiel stanovených v tomto nariadení.
3. Povinnosti inšpektora ochrany zvierat sa stanovujú v štandardných pracovných postupoch bitúnku a príslušný personál o nich musí byť účinne informovaný.
4. Inšpektor ochrany zvierat je držiteľom osvedčenia o spôsobilosti uvedeného v článku 18 vzťahujúceho sa na úkony uskutočňované na bitúnkú, za ktoré je inšpektor zodpovedný.
5. Odseky 1 a 4 sa neuplatňujú na bitúnkú, na ktorých sa ročne zabije menej ako 1 000 dobytých jednotiek alebo 150 000 jednotiek hydiny.

KAPITOLA IV

Depopulácia a núdzové usmrcovanie

Článok 15

Depopulácia

1. Príslušný orgán a prevádzkovatelia zapojení do uskutočňovania úkonov spojených s depopuláciou vypracujú pred jej začatím akčný plán na zabezpečenie dodržiavania pravidiel stanovených v tomto nariadení.

Do pohotovostných plánov požadovaných podľa právnych predpisov Spoločenstva týkajúcich sa zdravia zvierat sa začlenia najmä plánované metódy zabíjania a zodpovedajúce štandardné prevádzkové postupy, a to na základe hypotézy uvedenej v pohotovostnom pláne týkajúcej sa veľkosti a umiestnenia predpokladaných ohnísk.

2. Príslušný orgán a prevádzkovatelia zapojení do uskutočňovania úkonov spojených s depopuláciou:
  - a) zabezpečia, že sa takéto úkony vykonávajú v súlade s akčným plánom uvedeným v odseku 1;
  - b) prijmú akékoľvek vhodné opatrenia na zachovanie dobrých podmienok zvierat za najlepších možných podmienok.
3. Na účely tohto článku a za mimoriadnych okolností môže príslušný orgán udeliť výnimky z jedného alebo viacerých ustanovení tohto nariadenia, ak sa domnieva, že dodržanie daných ustanovení by mohlo ovplyvniť zdravie ľudí alebo významne spomaliť proces eradikácie príslušnej choroby.
4. Do jedného roka od dátumu ukončenia úkonov spojených s depopuláciou príslušný orgán uvedený v odseku 1 odovzdá Komisii hodnotiacu správu o jej výsledkoch a zverejní ju, najmä prostredníctvom internetu.

Táto správa musí obsahovať predovšetkým:

- a) dôvody depopulácie;
- b) počet a druhy usmrtených zvierat;
- c) použité metódy omračovania a zabíjania;
- d) popis zistených problémov a prípadných nájdených riešení na zmiernenie alebo minimalizovanie utrpenia dotknutých zvierat;
- e) akúkoľvek výnimku udelenú v súlade s článkom 3.

5. Usmernenia na vypracovanie a implementáciu akčných plánov depopulácie sa môžu prijať v súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2.

Článok 16

Núdzové usmrcovanie

V prípade núdzového usmrtenia prijme osoba zodpovedná za príslušné zvieratá všetky potrebné opatrenia na zabitie zvierat čo najskôr.

KAPITOLA V

Príslušný orgán

Článok 17

Referenčné centrá

1. Každý členský štát určí národné referenčné centrum (ďalej len „referenčné centrum“), aby vykonávalo tieto úlohy:
  - a) poskytovať vedeckú a technickú expertízu v súvislosti so schvaľovaním bitúnkov;
  - b) posudzovať nové metódy omračovania;
  - c) aktívne podporovať prevádzkovateľov a iné zainteresované strany pri vypracúvaní kódexov osvedčených postupov na implementáciu tohto nariadenia a uverejňovať a šíriť takéto kódexy a monitorovať ich uplatňovanie;
  - d) vypracúvať usmernenia pre príslušný orgán na účely tohto nariadenia;
  - e) akreditovať orgány a subjekty na vydávanie osvedčení o spôsobilosti, ako sa stanovuje v článku 18;
  - f) korešpondovať a spolupracovať s Komisiou a ostatnými referenčnými centrami s cieľom deliť sa o technické a vedecké informácie a osvedčené postupy týkajúce sa implementácie tohto nariadenia.
2. Do jedného roka od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia členské štáty predložia Komisii a iným členským štátom podrobnosti o svojom referenčnom centre a zverejnia takéto informácie na internete.
3. Referenčné centrá sa môžu zriadiť ako sieť tvorená zo samostatných subjektov za predpokladu, že pre všetky príslušné činnosti, ktoré sa uskutočňujú v príslušných členských štátoch, sa pridelia všetky úlohy uvedené v odseku 1.

Členské štáty môžu na uskutočnenie jednej alebo viacerých takýchto úloh určiť subjekt so sídlom mimo ich vlastného územia.

Článok 18

Osvedčenie o spôsobilosti

1. Na účely článku 7 určia členské štáty príslušný orgán zodpovedný za:
  - a) zabezpečenie toho, aby pre personál podieľajúci sa na zabíjaní a súvisiacich úkonoch boli k dispozícii kurzy odbornej prípravy;

- b) vydávanie osvedčení o spôsobilosti, ktorými sa potvrdzuje vykonanie nezávislej záverečnej skúšky; predmety tejto skúšky majú význam pre dotknuté kategórie zvierat a zodpovedajú úkonom uvedeným v článku 7 ods. 2 a predmetom uvedeným v prílohe IV;
  - c) schvaľovanie programov odbornej prípravy pre kurzy uvedené v písm. a) a obsahu a podmienok skúšky uvedenej v písm. b);
2. Príslušný orgán môže poveriť organizáciou kurzov, záverečnou skúškou a vydávaním osvedčenia o spôsobilosti nezávislý orgán alebo subjekt, ktorý:
- a) má na tieto úlohy náležitú skúsenosť, personál a zariadenie;
  - b) je nezávislý a pokiaľ ide o vydávanie osvedčení o spôsobilosti, nedochádza ku žiadnemu konfliktu záujmov;
  - c) je akreditovaný referenčným centrom.

Podrobnosti o takýchto orgánoch a subjektoch sa zverejnia, najmä prostredníctvom internetu.

3. V osvedčeniach o spôsobilosti sa uvádza, na ktoré kategórie zvierat a na ktoré úkony uvedené v článku 7 ods. 2 alebo 3, sa osvedčenie vzťahuje.

Osvedčenia o spôsobilosti sú platné na obdobie maximálne päť rokov.

4. Členské štáty uznávajú osvedčenia o spôsobilosti vydané v inom členskom štáte.
5. Členské štáty môžu uznať diplomy vydané na iné účely ako osvedčenia o spôsobilosti za predpokladu, že boli vydané za podmienok rovnocenných s podmienkami stanovenými v tomto článku.

KAPITOLA VI

Nedodržiavanie podmienok, sankcie a implementačné právomoci

Článok 19

Nedodržiavanie podmienok

Na účely článku 54 nariadenia (ES) č. 882/2004 môže príslušný orgán najmä:

- a) požiadať prevádzkovateľov, aby zmenili svoje štandardné prevádzkové postupy a najmä spomalili alebo zastavili výrobu;
- b) zvýšili frekvenciu postupov monitorovania uvedených v článku 13;
- c) odňali osvedčenia o spôsobilosti personálu, ktorý preukazuje nedostatočné vedomosti alebo si nie je dostatočne vedomý svojich úloh;

- d) pozastavili alebo odňali akreditáciu orgánov a subjektov, ktoré boli akreditované v súlade s článkom 17 ods. 1 písm. e).

Článok 20

Sankcie

Členské štáty stanovujú pravidlá udeľovania sankcií uplatniteľných v prípade porušenia ustanovení tohto nariadenia a prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie ich vykonávania. Uložené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty o týchto ustanoveniach informujú Komisiu najneskôr do [1. januára 2011] a bezodkladne Komisii oznámia akékoľvek následné zmeny a doplnenia ovplyvňujúce tieto ustanovenia.

Článok 21

Pravidlá implementácie

V súlade s postupom uvedeným v článku 22 ods. 2 sa môžu prijať akékoľvek podrobné pravidlá potrebné na implementáciu tohto nariadenia vrátane pravidiel týkajúcich sa zabíjania alebo usmrcovania rýb.

Článok 22

Postup výboru

1. Komisii napomáha Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat ustanovený článkom 58 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota uvedená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je tri mesiace.
3. Výbor prijme vlastný rokovací poriadok.

KAPITOLA VII

Záverečné ustanovenia

Článok 23

Zrušenie

1. Smernica 93/119/EHS sa zrušuje.

Na účely článku 24 ods. 1 tohto nariadenia sa naďalej uplatňujú tieto ustanovenia smernice 93/119/EHS:

- a) Príloha A:
    - i) odsek 1 oddielu I;
    - (ii) odsek 1, druhá veta odseku 3 a odseky 6, 7 a 8 oddielu II;
  - b) príloha B odsek 1;
  - c) príloha C oddiel II odseky 3.A.2, 3.B.4 a odseky 4.2 a 4.3;
  - d) príloha F oddiel II odseky 4 písm. a) a 6 písm. a).
2. Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na toto nariadenie.

Článok 24

Prechodné ustanovenia

1. Do 31. decembra 2018 sa článok 11 ods. 1 uplatňuje iba na nové bitúnky alebo na akúkoľvek novú stavbu, usporiadanie alebo zariadenie, na ktoré sa vzťahujú pravidlá stanovené v prílohe II, ktoré nezačali svoju prevádzku pred dátumom [uplatňovania/nadobudnutia účinnosti] tohto nariadenia.
2. Do 31. decembra 2014 môžu členské štáty stanoviť vydávanie osvedčení o spôsobilosti uvedených v článku 18 bez skúšky osobám, ktoré preukážu príslušnú relevantnú nepretržitú odbornú skúsenosť v trvaní najmenej [desať] rokov.

Článok 25

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od [1. januára 2011].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*

PRÍLOHA I

ZOZNAM METÓD OMRAČOVANIA A USMRCOVANIA A SÚVISIACE ŠPECIFIKÁCIE

(podľa článku 5 ods.1)

Kapitola I — Metódy

Tabuľka 1 — Mechanické metódy

Č.	Názov	Popis	Kategória zvierat	Kľúčové parametre	Špecifické požiadavky na niektoré metódy - kapitola II tejto prílohy
1	Perforačná jatočná pištoľ	Závažné a nezvratné poškodenie mozgu spôsobené nárazom a prienikom piestu.	Všetky druhy.	Pozícia a smer strely. Vhodná rýchlosť a priemer projektilu podľa veľkosti a druhu zvierat'a.	Neuplatňuje sa.
2	Neperforačná jatočná pištoľ	Závažné poškodenie mozgu spôsobené nárazom piestu bez prieniku.	Prežúvavce s hmotnosťou do 10 kg, hydina a zajacovité.	Pozícia a smer strely. Vhodná rýchlosť a priemer projektilu podľa veľkosti a druhu zvierat'a.	Neuplatňuje sa.
3	Strelná zbraň s voľným projektilom	Vážne a nezvratné poškodenie mozgu spôsobené nárazom a prienikom jedného alebo viacerých projektilov.	Všetky druhy.	Pozícia strely. Sila náboja.	Neuplatňuje sa.
4	Drvenie	Okamžité rozdrvenie celého zvierat'a.	Kurčatá do veku 72 hodín a embryá vo vajciach.	Uviest' maximálnu veľkosť dávky. Opatrenie proti preťaženiu.	Bod 1.
5	Dislokácia krčných stavcov	Manuálne natiahnutie a otočenie krku, ktoré spôsobí mozgovú ischémiu.	Vtáky s hmotnosťou do 3 kg.	Neuplatňuje sa.	Bod 2.

Tabuľka 2 — Elektrické metódy

Č.	Názov	Popis	Kategória zvierat	Kľúčové parametre	Osobitné požiadavky kapitoly II tejto prílohy
1	Omráčenie elektrickým prúdom uskutočnené iba na hlave	Vystavenie mozgu elektrickému prúdu, ktorý vyvolá generalizovaný epileptický záchvat na elektroencefalograme (EEG).	Všetky druhy.	<p>Minimálny elektrický prúd (A alebo mA).</p> <p>Minimálne napätie (V).</p> <p>Maximálna frekvencia (Hz).</p> <p>Minimálny čas expozície.</p> <p>Maximálny interval od omráčenia do vykrvovacieho vpichu (s).</p> <p>Frekvencia kalibrácie zariadenia.</p> <p>Optimalizácia prietoku elektrického prúdu.</p> <p>Predchádzanie elektrošokom pred omráčením.</p>	Bod 3.
2	Usmrtenie elektrickým prúdom uskutočnené od hlavy po chrbát	Expozícia tela elektrickému prúdu, ktorý v rovnakom čase vyvolá generalizovaný epileptický záchvat na EEG (omráčenie) a fibriláciu alebo zástavu srdca (usmrtenie).	Všetky druhy okrem jahniat alebo ciciakov s hmotnosťou menej ako 5 kg živej váhy a dobytká.	<p>Minimálny elektrický prúd (A alebo mA).</p> <p>Minimálne napätie (V).</p> <p>Maximálna frekvencia (Hz).</p> <p>Minimálny čas expozície.</p> <p>Frekvencia kalibrácie zariadenia.</p> <p>Optimalizácia prietoku elektrického</p>	<p>Bod 3.</p> <p>Bod 4 v prípade líšok a činčíl.</p>

				prúdu. Predchádzanie elektrošokom pred omráčením.	
3	Elektrický vodný kúpeľ	Prostredníctvom vodného kúpeľa expozícia celého tela elektrickému prúdu, ktorý v rovnakom čase vyvolá generalizovaný epileptický záchvat na EEG (omráčenie) a fibriláciu alebo zástavu srdca (usmrtenie).	Hydina.	Minimalizácia bolesti pri zavesení. Optimalizácia prietoku elektrického prúdu. Maximálne trvanie zavesenia pred vodným kúpeľom. Ponorenie vtákov až k základni krídel. Maximálny interval od omráčenia do vykrovacieho vpichu pri frekvencii nad 60 Hz.	Bod 5.

Tabuľka 3 — Plynové metódy

Č.	Názov	Popis	Katégoria zvierat	Kľúčové ukazovatele	Špecifické požiadavky kapitoly II tejto prílohy
1	Oxid uhličitý vo vysokej koncentrácii	Expozícia zvierat, ktoré sú pri vedomí, plynnej zmesi s obsahom viac ako 30 % oxidu uhličitého.	Ošipané, hydina a kožušinové zvieratá.	Koncentrácia oxidu uhličitého. Dĺžka expozície. Maximálny interval od omráčenia do vykrovacieho vpichu (s) (ošipané).	Bod 6. Bod 7 v prípade hydiny.
2	Oxid uhličitý v nízkej	Expozícia zvierat, ktoré sú pri vedomí, plynnej zmesi s obsahom menej ako 30 % oxidu uhličitého.	Ošipané a hydina.	Koncentrácia oxidu uhličitého. Dĺžka expozície.	Bod 7 v prípade hydiny.

	koncentráci i			Maximálny interval od omráčenia do vykrovacieho vpichu v prípade omráčenia (ošípané).	
3	Inertné plyny	Expozícia zvierat, ktoré sú pri vedomí, zmesi inertných plynov ako je argón alebo dusík s obsahom menej ako 2 % kyslíka.	Ošípané a hydina.	Koncentrácia kyslíka. Dĺžka expozície. Maximálny interval od omráčenia do vykrovacieho vpichu v prípade omráčenia (ošípané).	Bod 7 v prípade hydiny.
4	Oxid uhoľnatý (čistý zdroj)	Expozícia zvierat, ktoré sú pri vedomí, plynnej zmesi s obsahom menej ako 4 % oxidu uhoľnatého.	Kožuštinové zvieratá a cicciaky.	Kvalita zdroja plynu. Koncentrácia oxidu uhoľnatého. Dĺžka expozície. Teplota plynu.	Bod 8.
5	Oxid uhoľnatý v kombinácii s inými plynmi	Expozícia zvierat, ktoré sú pri vedomí, plynnej zmesi s obsahom menej ako 1 % oxidu uhoľnatého v kombinácii s inými toxickými plynmi.	Kožuštinové zvieratá	Koncentrácia oxidu uhoľnatého. Dĺžka expozície. Teplota plynu. Filtrácia plynu produkovaného motorom.	Bod 8. Bod 9.

Tabuľka 4 — Iné metódy

Č.	Názov	Popis	Kategória zvierat	Kľúčové parametre	Špecifické požiadavky kapitoly II tejto prílohy
1	Smrtiaca injekcia pod	Strata vedomia a citlivosti nasledovaná nezvratnou smrťou v dôsledku injekcie veterinárnych liekov.	Všetky druhy.	Neuplatňuje sa.	Neuplatňuje sa.

	dohľadom veterinárne ho lekára				
--	--------------------------------------	--	--	--	--

Kapitola II — Špecifické požiadavky na niektoré metódy

1. Drvenie

Touto metódou sa zaistí okamžitá macerácia a smrť zvierat.

2. Dislokácia krčných stavcov

Metódy dislokácie krčných stavcov sa nesmú použiť na viac ako päťdesiatich zvieratách denne.

3. Omráčenie elektrickým prúdom uskutočnené iba na hlave

3.1 Pri omráčení elektrickým prúdom uskutočnenom iba na hlave elektródy zovrú mozog zvieratá.

3.2 Omráčenie elektrickým prúdom uskutočnené iba na hlave sa vykoná v súlade s minimálnymi hodnotami prúdu stanovenými v tabuľke 1.

Tabuľka 1 — Minimálne hodnoty prúdu pre omráčenie elektrickým prúdom uskutočnené iba na hlave

Kategória zvierat	Hovädzí dobytok vo veku 6 mesiacov a viac	Hovädzí dobytok vo veku menej ako 6 mesiacov	Ovce a kozy	Ošípané	Kurčatá	Morky
Minimálny elektrický prúd	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

4. Usmrtenie elektrickým prúdom uskutočnené od hlavy po chrbát

4.1 Ovce, kozy a ošípané.

Minimálne hodnoty prúdu pre usmrtenie elektrickým prúdom uskutočnené od hlavy po chrbát sú 1 ampér pre ovce a 1,30 ampéra pre ošípané.

4.2 Líšky

Elektródy s prúdom s minimálnou hodnotou 0,3 ampéra a s minimálnym napätím 110 voltov sa musia aplikovať do ústnej dutiny a do konečníka aspoň počas troch sekúnd.

4.3 Činčily

Elektródy s prúdom s minimálnou hodnotou 0,57 ampéra sa musia aplikovať od ucha po chvost aspoň počas 60 sekúnd.

5. Omračovanie hydiny v elektrickom vodnom kúpeli

- 5.1 Zavesovať sa nesmú zvieratá, ktoré sú príliš malé na omračenie vo vodnom kúpeli, alebo ak zavesenie pravdepodobne spôsobí alebo zvýši bolesť (napríklad poranené zvieratá). V týchto prípadoch sa zvieratá usmrčia alternatívnou metódou.
- 5.2 Závesné háky musia byť pred zavesením živých vtákov mokré a tieto vtáky sa zavesia za obidve nohy.
- 5.3 Omračovanie vo vodnom kúpeli sa vykonáva pri dodržaní minimálnych hodnôt prúdu stanovených v tabuľke 2 a zvieratá sa tomuto prúdu vystavia v trvaní minimálne štyri sekundy.

Tabuľka 2 — Požiadavky na elektrický prúd, pokiaľ ide o zariadenia na omračovanie vo vodnom kúpeli

Frekvencia (Hz)	Kurčatá	Morky	Kačice a husi
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA
Od 200 do 400 Hz	150 mA	400 mA	Nepovolené
Od 400 do 1500 Hz	200 mA	400 mA	Nepovolené

6. Oxid uhličitý vo vysokej koncentrácii (nad 30 %)

Po 30 sekundách expozície nesmú žiadne zvieratá preukazovať známky vedomia alebo citlivosti.

7. Oxid uhličitý vo vysokej a nízkej koncentrácii, použitie inertných plynov alebo kombinácia týchto plynných zmesí u hydiny

Plyny nesmú za žiadnych okolností preniknúť do komory alebo na miesto, kde sa má hydina omračovať a zabíjať tak, aby spôsobili popáleniny alebo rozrušenie z dôvodu mrazu alebo nedostatku vlhkosti.

8. Oxid uhoľnatý (čistý zdroj alebo v kombinácii s inými plynmi) v prípade kožušínových zvierat

8.1 Zvieratá sú neustále pod vizuálnym dozorom.

8.2 Zvieratá sa dodávajú jedno po druhom a zabezpečí sa, aby pred dodaním nasledujúceho zvieratá bolo predchádzajúce zviera v bezvedomí alebo mŕtve.

8.3 Zvieratá musia zostať v komore, až pokiaľ nie sú mŕtve.

9. Oxid uhoľnatý v kombinácii s inými plynmi v prípade kožušínových zvierat

9.1 Plyn produkovaný motorom špeciálne prispôbeným na tento účel sa môže použiť, ak testy preukázali, že použitý plyn:

- a) bol vhodným spôsobom ochladený;
- b) bol dostatočným spôsobom filtrovaný;

c) je zbavený všetkých dráždivých zložiek alebo plynov.

9.2 Zvieratá sa nesmú umiestniť do komory, pokiaľ sa nedosiahne minimálna koncentrácia oxidu uhľnatého.

PRÍLOHA II

VÝSTAVBA, USPORIADANIE A ZARIADENIE BITÚNKOV

(podľa článku 11)

1. Všetky zariadenia na ustajnenie

- 1.1 Systémy vetrania sa navrhnú, vyrobia a udržiavajú tak, aby boli neustále zabezpečené vhodné podmienky zvierat pri zohľadnení očakávaných možných poveternostných podmienok.
- 1.2 Ak sa vyžaduje vetranie mechanickými prostriedkami, pre prípad poruchy sa zabezpečia núdzové náhradné zariadenia.

2. Zariadenia na ustajnenie zvierat, ktoré neboli dodané v kontajneroch

- 2.1 Ohrady, naháňacie uličky a priechody sa navrhnu a postavajú tak, aby umožnili:
  - a) voľný pohyb zvierat v požadovanom smere v súlade s ich bežným správaním a bez rozptýlenia;
  - b) ošípaným a ovciam kráčať vedľa seba, okrem prípadu, keď priechody vedú k zariadeniu na znehybňovanie.
- 2.2 Systém zásobovania vodou sa navrhne a vybuduje tak, aby zvieratám umožnil neustály prístup k čistej vode bez toho, aby sa zranili alebo boli obmedzené v pohybe.
- 2.3 Medzi ohradami a priechodom vedúcim k miestu omráčenia musí byť čakacia ohrada s rovnou podlahou a pevnými bočnými stenami, aby sa zabezpečil rovnomerný prísun zvierat na omračovanie a zabíjanie, a aby osoby zaobchádzajúce so zvieratami nemuseli poháňať zvieratá z ich čakacích ohrad. Čakacia ohrada sa navrhne tak, aby sa zabránilo uviaznutiu alebo pošliapaniu zvierat.
- 2.4 Podlahy sa vybudujú tak, aby sa minimalizovalo riziko pošmyknutia, pádu alebo zranenia nôh zvierat.

3. Zariadenie a vybavenie na znehybňovanie

- 3.1 Zariadenie a vybavenie na znehybňovanie sa navrhnu a vybudujú tak, aby:
  - a) optimalizovali uplatnenie metódy omráčenia alebo zabitia;
  - b) zabránili poraneniu alebo pomliaždeninám zvierat;
  - c) minimalizovali súboj a hlasité prejavy pri znehybnení zvierat.
- 3.2 Ak sa použije jatočná pištoľ, boxy na znehybnenie musia byť vybavené zariadením, ktoré obmedzí laterálny aj vertikálny pohyb hlavy zvierat'a.

3.3 Systémy, ktorými sa hovädzí dobytok znehybňuje inverziou alebo inou neprirodzenou polohou, sa nesmú používať.

4. Elektrické omračovacie zariadenie

4.1 Elektrické omračovacie zariadenie sa vybaví zariadením, ktorým sa u každého omračovaného alebo zabíjaného zvieratá zaznamenávajú podrobné kľúčové parametre elektrického prúdu.

4.2 Elektrický prístroj dodáva konštantný prúd.

5. Zariadenie na omračovanie vo vodnom kúpeli

5.1 Linky so závesnými hákmi sa navrhnu a umiestnia tak, aby vtáky zavesené na nich nemali žiadne prekážky a aby boli minimálne rozrušovaní.

5.2 K linke so závesnými hákmi až do ústia napaľovacej vane musí byť po celej dĺžke ľahký prístup pre prípad, že by sa z linky na zabíjanie museli niektoré zvieratá odobrať.

5.3 Veľkosť a tvar kovových hákov musí zodpovedať veľkosti behákov hydiny, ktorá sa má zabiť, aby bol elektrický kontakt zabezpečený bez toho, aby zvieratá spôsoboval bolesť.

5.4 Zariadenie na omračovanie vo vodnom kúpeli je vybavené elektricky izolovanou vstupnou rampou a navrhnuté a udržiavané tak, aby pri vstupe voda nepretiekala.

5.5 Elektródy v zariadení na omračovanie vo vodnom kúpeli musia byť umiestnené po celej dĺžke vodného kúpeľa. Vodný kúpeľ musí byť navrhnutý a udržiavaný tak, aby boli háky pri prechode nad vodou v stálom kontakte s uzemnenou trecou tyčou.

5.6 Od miesta zavesenia až do miesta ponorenia do zariadenie na omračovanie vo vodnom kúpeli je vybudovaný systém na upokojenie zvierat spočívajúci v udržiavaní kontaktu s hrudňou vtákov.

5.7 Vodný kúpeľ musí byť zásobovaný konštantným prúdom.

5.8 Do zariadenia na omračovanie vo vodnom kúpeli musí byť umožnený prístup, aby bolo možné vykriť vtáky, ktoré boli omráčené a zostávajú vo vodnom kúpeli v dôsledku poruchy alebo omeškania linky.

6. Plynové omračovacie zariadenie pre ošipané

6.1 Plynové komory a zariadenie používané na prepravu zvierat cez komory sú navrhnuté a vybudované tak, aby:

- a) optimalizovali aplikáciu metódy omračovania plynom;
- b) zabránili poraneniu alebo pomliaždeninám zvierat;
- c) minimalizovali súboj a hlasité prejavy pri znehybnení zvierat.

- 6.2 Plynová komora je vybavená tak, aby sa merali, znázorňovali a zaznamenávali hodnoty koncentrácie plynu a čas expozície, a aby bolo klesnutie plynu pod požadovanú úroveň ohlasované zreteľnými vizuálnymi a zvukovými signálmi.
- 6.3 Plynová komora a systém prepravy zvierat cez ňu sa navrhnu a vyrobia tak, aby umožnili vo všetkých etapách omračovania vizuálnu kontrolu.
- 6.4 Plynová komora sa navrhne tak, aby aj pri využití maximálnej povolenej kapacity boli zvieratá schopné si ľahnúť si bez toho, aby si museli líhať na iné zvieratá.
- 7. Plynové omračovacie zariadenie pre hydinu**
- 7.1 Body 6.1 a 6.2 sa uplatňujú na plynové omračovacie zariadenie pre hydinu.
- 7.2 Zariadenia pre hydinu sa navrhnu a vyrobia tak, aby sa zvieratá do priestoru s plynými zmesami dopravovali iba v prepravkách, bez toho, aby sa vyložili.

PRÍLOHA III
PREVÁDZKOVÉ PRAVIDLÁ NA BITÚNKOCH

(podľa článku 12)

1. Príchod, premiestňovanie zvierat a zaobchádzanie s nimi

1.1 Inšpektor ochrany zvierat alebo osoba priamo zodpovedná tomuto inšpektorovi pri každej zásielke zvierat systematicky posudzuje dobré podmienky zvierat s cieľom určiť priority a najmä identifikovať zvieratá s osobitnými potrebami, pokiaľ ide o dobré podmienky zvierat, a prijať zodpovedajúce opatrenia.

1.2 Zvieratá sa musia vyložiť čo najskôr po príchode a následne bez zbytočného odkladu zabiť.

V prípade hydiny alebo zajacovitých nesmie súčet celkového času prepravy a času stráveného medzi vykládkou a zabitím prekročiť 12 hodín.

V prípade cicavcov okrem zajacovitých nesmie súčet celkového času prepravy a času strávenému medzi vykládkou a zabitím prekročiť:

- a) 19 hodín v prípade neodstavených zvierat;
- b) 24 hodín v prípade koňovitých a ošípaných;
- c) 29 hodín v prípade prežúvavcov.

Po uplynutí týchto časových limitov sa musia zvieratá ustajniť, nakrmiť a následne sa im musia vo vhodných intervaloch podávať malé dávky krmiva. V takýchto prípadoch sa zvieratám poskytne vhodné množstvo podstielky alebo rovnocenného materiálu, ktoré zvieratám zabezpečia príslušnú úroveň pohodlia podľa druhu a počtu príslušných zvierat. Tento materiál musí zabezpečiť zodpovedajúcu absorpciu moču a výkalov.

1.3 S kontajnermi, v ktorých sa zvieratá prepravujú, sa musí zaobchádzať starostlivo a najmä sa nesmú hádzať alebo nechať spadnúť.

1.4 Ak sú kontajnery naukladané jeden na druhom, musia sa prijať potrebné opatrenia:

- a) aby sa obmedzilo presakovanie moču alebo prepadávanie výkalov na zvieratá umiestnené nižšie;
- b) na zabezpečenie stability kontajnerov;
- c) aby nebolo obmedzené fungovanie ventilácie.

1.5 Na účely zabitia sa musia pred ostatnými zvieratami uprednostniť neodstavené zvieratá, lakujúce dojnice, samice, ktoré vrhli mláďa počas cesty, alebo zvieratá dodané v kontajneroch. Ak to nie je možné, musia sa vykonať opatrenia na zmiernenie ich utrpenia, najmä:

- a) podojením zvierat chovaných na mlieko v intervaloch najviac 12 hodín;

- b) v prípade samice, ktorá vrhla mláďa, poskytnutím vhodných podmienok na dojčenie a dobrých podmienok novonarodeného zvieratá;
  - c) v prípade zvierat dodaných v kontajneroch poskytnutím vody.
- 1.6 Cicavce, okrem zajacovitých, ktoré neboli priamo po vykládke odvedené na miesto zabitia, musia mať po celý čas k dispozícii pitnú vodu z vhodných napájadiel.
- 1.7 Zakazuje sa:
- a) biť zvieratá alebo kopat' do nich;
  - b) vykonávať tlak na akúkoľvek osobitne citlivú časť tela tak, aby sa zvierat'u spôsobila bolesť alebo utrpenie, ktorým sa možno vyhnúť;
  - c) dvíhať alebo vliecť zvieratá za hlavu, uši, rohy, nohy, chvost alebo srst', alebo s nimi zaobchádzať takým spôsobom, ktorý by im spôsobil bolesť alebo utrpenie, ktorým sa možno vyhnúť;
  - d) používať bodce alebo iné nástroje s ostrými hrotmi.
- 1.8 Používaniu prístrojov spôsobujúcich elektrické šoky je potrebné sa do čo najväčšej miery vyhnúť. V každom prípade sa takéto prístroje môžu používať iba u dospelého hovädzieho dobytku a ošípaných, ktoré sa odmietajú pohnúť, a len ak majú zvieratá pred sebou dostatok priestoru, kam by sa mohli pohnúť. Šoky nesmú trvať dlhšie ako jednu sekundu, musia byť vhodne umiestnené a musia sa aplikovať iba na svaly zadnej časti tela. Ak zviera nereaguje, šoky sa nesmú používať opakovane.
- 1.9 Zvieratá sa nesmú uväzovať za rohy, parohy, nosové krúžky alebo mať zviazané nohy. Ak sa musia zvieratá uviazať, použijú sa povrazy, uzdy alebo iné prostriedky, ktoré:
- a) sú dostatočne pevné, aby sa neroztrhli;
  - b) zvieratám umožnia, ak je to potrebné, ľahnúť si a jesť a piť;
  - c) sú navrhnuté tak, aby eliminovali akékoľvek riziko udusenía alebo poranenia a aby umožnili rýchle odviazanie zvierat.

2. Dodatočné pravidlá na ustajnenie cicavcov (okrem zajacovitých)

- 2.1 Každé zviera musí mať dostatočný priestor na státie, ľahnutie si a otočenie sa.
- 2.2 Zvieratá sú bezpečne ustajnené v stajniach a musí sa zaistiť, aby nemohli utiecť a boli chránené pred predátormi.
- 2.3 V každý deň prevádzky bitúnku sa pred príchodom zvierat sa pripraví izolačné ohrady pre zvieratá, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť, a musia byť pripravené na okamžité použitie.
- 2.4 Podmienky a zdravotný stav ustajnených zvierat pravidelne kontroluje inšpektor ochrany zvierat alebo osoba na to spôsobilá.

3. Vykrvovanie zvierat

- 3.1 Ak je za omračovanie, zavesovanie, zdvíhanie a vykrvovanie zvierat zodpovedný jeden pracovník, tento pracovník musí vykonávať všetky tieto úkony postupne najprv na jednom zvierati predtým, ako začne vykonávať akýkoľvek z týchto úkonov na ďalšom zvierati.
- 3.2 Ak sa pri metóde omračovania zvierat nezabije, systematicky sa pretnú obidve krčné tepny alebo cievy, ktoré z nich vychádzajú.
- 3.3 Vtáky sa smú zabíjať na automatickom zariadení na podrezávanie krkov, iba ak možno konštatovať, že automatickým podrezaním krku skutočne došlo k narezaniu ciev. Ak podrezanie krku nebolo účinné, vták sa okamžite zabije.

PRÍLOHA IV

**SÚVISLOSŤ MEDZI ČINNOSŤAMI A POŽIADAVKAMI NA SKÚŠKU
SPÔSOBILOSTI**

(podľa článku 18)

Úkony spojené so zabíjaním uvedené v článku 7 ods. 2)	Predmety skúšky spôsobilosti
Všetky úkony uvedené v článku 7 ods. 2) písm. a) až f).	Správanie zvierat, utrpenie zvierat, vedomie a citlivosť, stres zvierat.
a) zaobchádzanie so zvieratami a starostlivosť o ne pred ich znehybnením;	Praktické aspekty zaobchádzania so zvieratami a ich znehybňovania.
b) znehybnenie zvierat na účely omráčenia alebo zabitia;	
c) omráčenie zvierat;	Praktické aspekty techník omračovania. Náhradné metódy omračovania a/alebo zabíjania. Údržba zariadení na omračovanie a/alebo zabíjania.
d) posúdenie účinného omráčenia;	Monitorovanie účinnosti omráčenia. Náhradné metódy omračovania a/alebo zabíjania.
e) zavesenie alebo zdvihnutie živých zvierat;	Praktické aspekty zaobchádzania so zvieratami a ich znehybňovania.
f) vykrvenie živých zvierat.	Monitorovanie účinnosti omráčenia. Náhradné metódy omračovania a/alebo zabíjania.